

Република Србија
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 23/3-10-01/2012

Датум: 31.10.2012. године

БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ
О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА ЗА 2011. ГОДИНУ

Намерно остављена празна страница.

САДРЖАЈ		Страница
Уводне напомене		5
1 Основни подаци о Институту		7
1.1 Правни статус		7
1.2 Делатност		7
1.3 Међународна сарадња		8
1.4 Унутрашња организација		9
1.5 Кадрови		11
1.6 Чланство у Институту		12
1.7 Органи и стручна тела		12
1.8 Финансирање		14
2 Доношење српских стандарда и сродних докумената и други послови у области стандардизације		16
2.1 Уопште о доношењу српских стандарда и сродних докумената		16
2.2 Редовне активности		17
2.3 Ванредне активности		37
3 Проблеми у реализацији програма рада и предлог мера за њихово решавање		42
4 Закључак		43

Намерно остављена празна страница.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Делатност Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) утврђена је Законом о стандардизацији („Службени гласник РС”, бр. 36/09), Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 88/09) и Статутом Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, бр. 6/11). Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем, објављивањем, преиспитивањем и повлачењем српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове у вези са стандардима и стандардизацијом.

Овај извештај изложен је у четири одељка. У првом одељку дати су основни подаци о Институту са стањем на крају 2011. године. У другом одељку дати су релевантни подаци о реализацији редовних и ванредних активности у вези са основном делатношћу Института. У трећем одељку су наведени проблеми у реализацији програма рада и мере које се предлажу за њихово решавање, а у четвртом је дат закључак.

У складу са чланом 35. став 1. тачка 2) Статута Института, извештај о реализацији годишњег програма рада Института, Скупштини предлаже Управни одбор. Овај извештај је разматран и усвојен на 45. седници Управног одбора, која је одржана 11. маја 2012. године.

Овај извештај је усвојен на редовној седници Скупштине Института која је одржана 31.10.2012. године.

Намерно остављена празна страница.

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 88/09) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 06/11), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр. 5120800.

Права, обавезе и одговорности Института утврђене су Законом о стандардизацији, одлуком о изменама и допунама оснивачког акта, Статутом и другим правним актима.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 6/11), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 23. децембра 2010. године („Службени гласник РС”, број 102/10).

1.2 ДЕЛАТНОСТ

Делатност Института утврђена је чланом 7. Закона о стандардизацији, односно чланом 10. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 10. Статута. Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове који су повезани са стандардима и стандардизацијом. Тачније речено, Институт обавља следеће послове:

- 1) доноси, објављује, преиспитује и повлачи српске стандарде, у складу са правилима Института;
- 2) даје тумачење српских стандарда, као и тумачење примене српских стандарда, на захтев заинтересоване стране;
- 3) обезбеђује усаглашеност српских стандарда са међународним и европским стандардима;
- 4) води регистар донетих и повучених српских стандарда, у складу са правилима Института;
- 5) учествује у изради и преиспитивању међународних и европских стандарда, у областима које су од интереса за Републику Србију;
- 6) сарађује са међународним и европским организацијама за стандардизацију и националним телима за стандардизацију држава потписница одговарајућих споразума из области стандардизације;
- 7) извршава задатке у вези са стандардизацијом, у складу са обавезама из потврђених међународних споразума чији је потписник Република Србија;
- 8) обезбеђује доступност јавности донетих и повучених српских стандарда, публикација, као и стандарда и публикација одговарајућих међународних, европских и националних тела за стандардизацију и врши њихову продају;
- 9) доставља обавештење, на захтев органа државне управе, о томе да ли је у области која се уређује техничким прописом донет одговарајући српски стандард или предстоји његово доношење, односно да ли постоји одговарајући међународни или европски стандард;
- 10) делује као информативни центар за стандарде, за информисање и обавештавање о стандардима, у складу са захтевима предвиђеним у одговарајућим међународним споразумима и обавезама које произлазе из чланства у одговарајућим међународним и европским организацијама за стандардизацију;

- 11) представља и заступа интересе стандардизације у Републици Србији у међународним и европским организацијама за стандардизацију;
- 12) одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима, у складу са правилима Института;
- 13) доноси правила на основу којих се доносе, објављују, преиспитују и повлаче српски стандарди;
- 14) поверава заинтересованим странама, у складу са својим правилима, израду предлога српских стандарда у специфичним областима;
- 15) промовише примену српских стандарда;
- 16) обавља и друге послове из области стандардизације, у складу са законом и одлуком о оснивању.

Послови наведени у тачкама 1), 2), 4), 8), 13), 14) и 15) претходног става односе се и на сродне документе (техничке спецификације, техничке извештаје, спецификације доступне јавности, упутства и сл.).

1.3 МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Као национална организација за стандардизацију, Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO¹), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC²), у којој има статус пуноправног члана од 1953. године;
- Европском комитету за стандардизацију (CEN³), у којем је има статус придруженог члана од 1. јануара 2008. године;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC⁴), у којем има статус придруженог члана од 1. октобра 2005. године.
- Међународном ИЕС систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE⁵), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој Институт има статус пуноправног члана од 1985. године.

У јуну 2011. године Институт је потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за стандарде у области телекомуникација (ETSI⁶) и у складу са правилима процедуре те европске организације за стандардизацију у њој стекао статус „ETSI-јеве националне организације за стандарде”.

Поред непосредног чланства у поменутиим организацијама, Институт учествује у раду или прати рад Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/WP.6).

Институт привремено врши и функцију националне контактне тачке за стандарде и сродне документе Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи (енгл. *National Codex Contact Point*). Комисија Codex Alimentarius је заједничко тело Организације за храну и пољопривреду

---

¹ ISO = International Organization for Standardization

² IEC = International Electrotechnical Commission

³ CEN = Comité Européen de Normalisation

⁴ CENELEC = Comité Européen de Normalisation Electrotechnique

⁵ IECEE = IEC System for Conformity Testing and Certification of Electrical Equipment

⁶ ETSI = European Telecommunication Standards Institute

(FAO⁷) и Светске здравствене организације (WHO⁸), које се бави пољопривредним и прехрамбеним производима.

1.4 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту, који је донео Управни одбор на предлог директора, на седници одржаној 1. јула 2011. године. Унутрашња организација Института шематски је приказана на сл. 1.1.

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављају се у четири основне организационе јединице, и то у:

- Сектору за опште области стандардизације,
- Сектору за електротехничку стандардизацију,
- Сектору за информативно-издавачку делатност и
- Сектору за заједничке послове;

односно у одељењима која су унутрашње организационе јединице у саставу тих сектора.

За обављање послова из делокруга Института који су по својој природи специфични и за које се захтева посебна стручност, самосталност и креативност у раду, предвиђена су два самостална извршилачка радна места ван сектора и одељења, и то радна места:

- саветника директора за техничко-методолошка питања стандардизације,
- саветника за обезбеђење квалитета и сигурности информација.

У Сектору за опште области стандардизације предвиђено је 30 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а на крају 2011. године било је распоређено укупно 20 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у осам унутрашњих организационих јединица, и то у:

1. Одељењу за рударство и металургију,
2. Одељењу за машинство,
3. Одељењу за хемијске технологије,
4. Одељењу за грађевинарство,
5. Одељењу за саобраћај, возила и механизацију,
6. Одељењу за пољопривреду, прехрамбену и дрвну индустрију и шумарство,
7. Одељењу за безбедност, заштиту и животну средину,
8. Одељењу за опште стандарде.

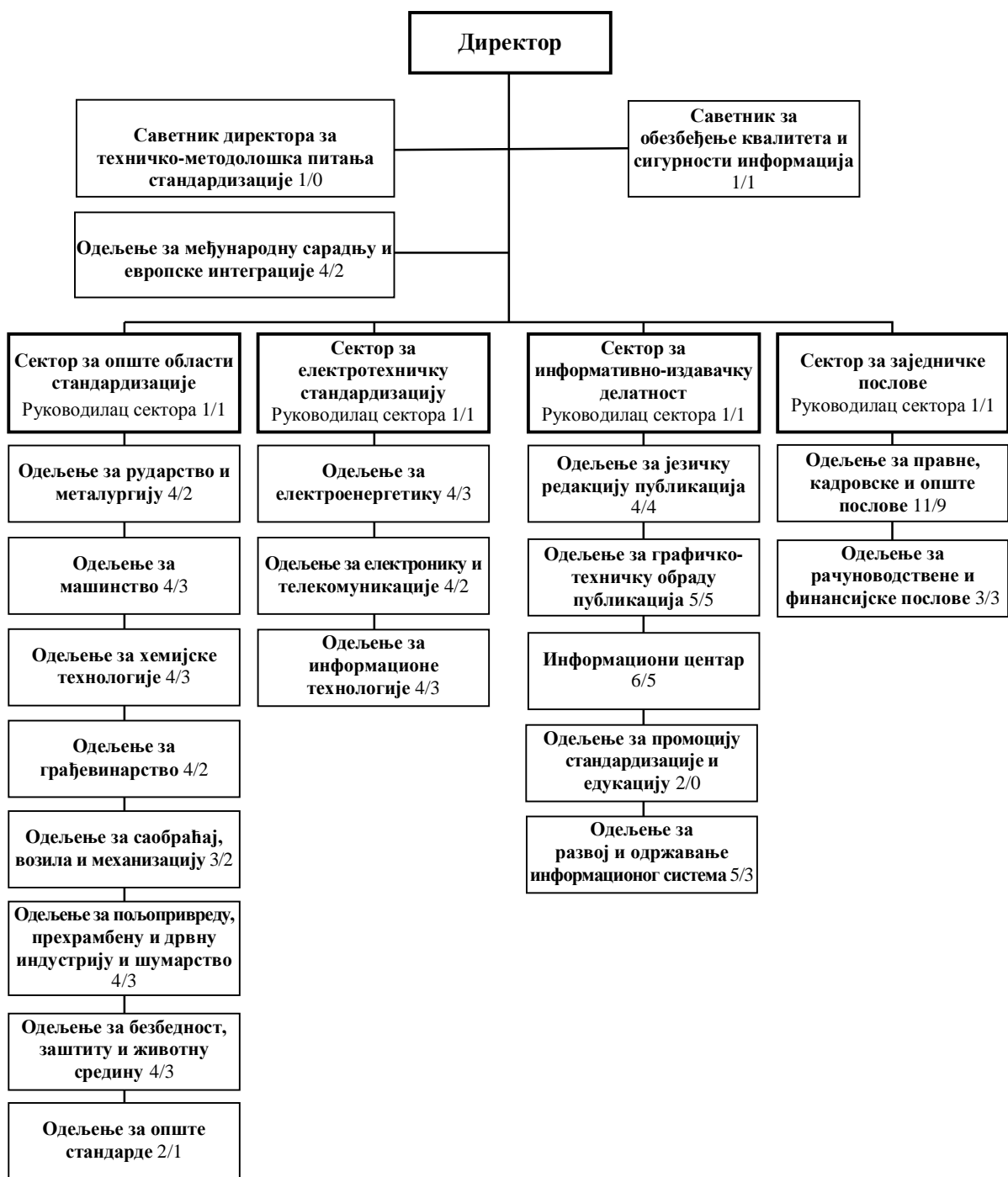
У Сектору за електротехничку стандардизацију предвиђено је 12 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а на крају 2011. године било је распоређено укупно 9 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у три унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за електроенергетику,
2. Одељењу за електронику и телекомуникације и
3. Одељењу за информационе технологије.

---

⁷ FAO = Food and Agriculture Organization (of the United Nations)

⁸ WHO = World Health Organization (of the United Nations)

Сл. 1.1 – Шематски приказ унутрашње организације Института (у заградама је наведен број предвиђених извршилаца/број постојећих извршилаца)

У Сектору за информативно-издавачку делатност предвиђена су 23 извршиоца, укључујући руководиоца сектора, а на крају године било је распоређено укупно 18 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у пет унутрашњих организационих јединица, и то у:

1. Одељењу за језичку редакцију публикација,
2. Одељењу за графичко-техничку обраду публикација,
3. Информационом центру,

4. Одељењу за развој и одржавање информационог система и
5. Одељењу за промоцију стандардизације и едукацију.

У Сектору за заједничке послове предвиђено је 15 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а на крају године било је распоређено укупно 13 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у две унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за правне, кадровске и опште послове,
2. Одељењу за рачуноводствене и финансијске послове.

1.5 КАДРОВИ

На дан 31. децембра 2011. године Институт је имао 64 запослена, укључујући директора. Од 64 запослена, 42 је било са високом стручном спремом (видети табелу 1.2, међу којима су три магистра наука), четири са вишом стручном спремом и 18 са средњом стручном спремом.

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. године у Институту је, на основу претходно прибављених сагласности, попуњено девет упражњених радних места. При томе су примљена два извршиоца у Одељењу за грађевинарство и по један извршилац у Одељењу за електроенергетику, Одељењу за информационе технологије, Одељењу за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство, Одељењу за хемијске технологије, Одељењу за саобраћај, возила и механизацију, Одељењу за језичку редакцију публикација и Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције. У истом периоду једна запослена је преминула.

Табела 1.2 - Структура запослених са високом стручном спремом (стање 31. децембра 2011. године)

Факултет	Број запослених
Машински	6
Електротехнички	10
Пољопривредни	5
Технолошко-металуршки	5
Природно-математички	2
Шумарски	1
Филолошки	6
Архитектонски	1
Грађевински	1
Рударско-геолошки	1
Саобраћајни	1
Економски	1
Правни	2
УКУПНО:	42

Важећим правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту предвиђено је укупно 70 радних места на која се распоређује укупно 88 извршилаца. Према томе, 31. децембра 2011. године у Институту нису била попуњена радна места 24 извршиоца.

1.6 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

Учлањење у Институт је добровољно. Члан Института може постати привредно друштво, предузеће, друго правно лице или предузетник који су основани по прописима Републике Србије, као и физичко лице које је држављанин Републике Србије (у даљем тексту: заинтересоване стране). Чланство у Институту се не може преносити или преузимати.

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови.

Редовни чланови су заинтересоване стране које су се учланиле у Институт по поступку утврђеном у Статуту и Правилнику о чланству Института.

Почасни чланови су истакнути појединци које је Скупштина Института именovala за почасне чланове у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова, имајући у виду њихов научно-истраживачки рад, значајан стручни рад, посебну подршку или други значајан допринос у вези са националном, европском или међународном стандардизацијом, односно делатношћу Института.

Заслужни чланови су истакнути појединци и организације из редова редовних чланова Института, које је Скупштина Института именovala за заслужне чланове у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова, имајући у виду њихов вишегодишњи плодотворан рад у органима и радним телима Института, односно европских или међународних организација за стандардизацију, или други допринос националној, европској или међународној стандардизацији. На дан 31. децембра 2011. године, Институт је имао 88 редовних чланова.

Члан Института има право да непосредно или преко овлашћеног представника учествује у раду и управљању Институтом, као и право на материјалне погодности које су ближе уређене посебном одлуком Управног одбора.

Остала права и обавезе чланова Института, као и друга питања у вези са чланством, ближе се уређују Статутом и Правилником о чланству у Институту.

1.7 ОРГАНИ И СТРУЧНА ТЕЛА

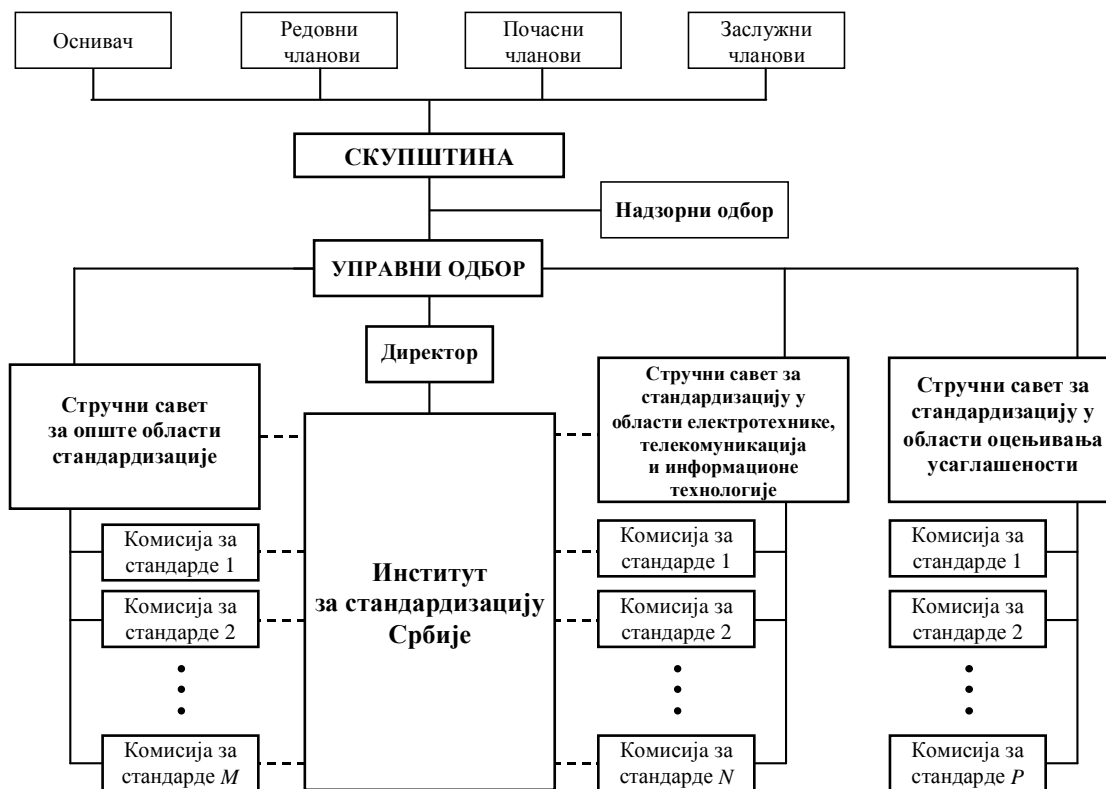
Органи Института су: Скупштина, Управни одбор, Надзорни одбор и директор (сл. 1.2).

Скупштина је највиши орган Института. Њу чине представници оснивача (укупно шест) и чланови Института. Привредна друштва, предузећа и друга правна лица чланови Института, као и оснивач, учествују у раду Скупштине преко овлашћених представника. Предузетници и физичка лица чланови Института непосредно учествују у раду Скупштине. Члан Института, односно његов представник, као и представници оснивача у Скупштини, имају по један глас.

Прва, конститутивна седница Скупштине одржана је 18. јуна 2007. године. У 2011. години Скупштина је одржала једну ванредну седницу, и то преписком (као дописну) у периоду од 26. јула до 11. августа, као и једну редовну седницу, која је одржана 10. новембра.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара Скупштини. Управни одбор има председника и шест чланова. Три члана Управног одбора предлаже Скупштина Института из редова чланова Института, три члана предлаже оснивач Института, а једног члана предлажу запослени у Институту из својих редова. Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава оснивач. Мандат председника и чланова Управног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања.

Управни одбор је именован решењем оснивача (Владе) 13. децембра 2007. године. Прву седницу Управни одбор је одржао 25. децембра 2007. године, а у 2011. години одржао је осам седница, и то: од 31. децембра 2010. до 4. јануара 2011. године (34. седницу), 28. јануара (35. седницу, која је одржана као дописна), од 22. до 25. фебруара (36. седницу, која је одржана као дописна), 20. маја (37. седницу), 1. јула (38. седницу), од 9. до 15. септембра (39. седницу, која је одржана као дописна), 20. октобра (40. седницу) и 24. октобра (41. седницу, која је одржана као дописна).

Сл. 1.2 – Шематски приказ органа и стручних тела Института

Како је 13. децембра 2011. године, истекао мандат првом саставу Управног одбора, након спроведеног кандидационог поступка, 24. октобра запослени у Институту су тајним гласањем, за једног члана Управног одбора из редова запослених, за следећи мандатни период, изабрали Александра Стефановића, дипл. инж. маш, запосленог у Одељењу за машинство на радном месту самостални саветник – водећи инжењер стандардизације.

На седници одржаној 10. новембра 2011. године, скупштина Института је, у складу са чланом 33. Статута, тајним гласањем изабрала три члана Управног одбора из редова чланова Института, за следећи мандатни период. При томе су изабрани следећи кандидати:

- др Златомир Живановић, виши научни сарадник Института за нуклеарне науке „Винча“ - Београд
- Јелић др Милош, заменик генералног директора Института „Кирило Савић“ АД – Београд; и
- Тасић Лела, сарадник менаџмента за квалитет и безбедност роба и услуга, Асоцијација потрошача Србије – Нови Сад

Као што је предвиђено чланом 49, став 1. тачка 26) статута Института, директор Института обавестио је оснивача да су се стекли услови за именовање, односно разрешење чланова Управног одбора, које именује оснивач, и доставио предлоге ради именовања.

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт као правно лице и то са неограниченом одговорношћу, руководи радом Института и одговара за законитост рада и пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору. На предлог Управног одбора, оснивач Института (Влада) је 2. априла 2009. године именовао директора Института.

Назорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара Скупштини Института. Надзорни одбор има председника и два члана.

Председника и чланове Надзорног одбора именује и разрешава оснивач. Једног члана Надзорног одбора предлаже скупштина Института из реда чланова Института, другог члана предлажу запослени у Институту из својих редова, а трећег члана предлаже оснивач. Мандат чланова Надзорног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања. Надзорни одбор именован је решењем Владе 24 број 119-6349/2011 од 18. августа („Службени гласник РС”, бр. 62/11). Прва, конститутивна седница Надзорног одбора одржана је 21. октобра, а до краја 2011. године одржане су још две седнице, и то 16. новембра и 26. децембра.

Стручна тела Института су стручни савети и комисије за стандарде и сродне документе. Стручни савети усмеравају стручни рад техничких радних тела (комисија за стандарде, радних група и др.) у областима стандардизације за које су основани. Рад у стручним саветима је добровољан. Председника и чланове стручних савета именује Управни одбор из редова признатих стручњака у области, односно областима за које је стручни савет образован. За свој рад стручни савети одговарају Управном одбору.

У Институту постоје три стручна савета: Стручни савет за опште области стандардизације, Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација, као и Стручни савет за стандардизацију у области оцењивања усаглашености. Стручни савети су образовани релевантним одлукама Управног одбора, које су донесене на његовој осмој седници, одржаној 13. септембра 2008. године, а председници и чланови стручних савета именовани су одлукама које су донесене на 11. седници, одржаној 5. децембра 2008. године. Конститутивна, заједничка седница сва три стручна савета одржана је 7. маја 2009. године. У 2011. године Стручни савет за опште области стандардизације је одржао 4 седнице (30. марта, 5. јула, 27. септембра и 30. новембра), Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација одржао је такође 4 седнице (25. марта, 8. јула, 23. септембра и 30. новембра, а Стручни савет за област оцењивања усаглашености све седнице је одржао дописним путем (у периоду од 31. марта до 6. априла 2011. године, од 22. јуна до 4. јула 2011. године, од 16. септембра до 26. септембра 2011. године и од 24. новембра до 30. новембра 2011. године).

Стручни рад Института у појединачним областима стандардизације одвија се у комисија за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисије за стандарде) које су основна техничка радна тела. По потреби, ради извршавања појединих задатака из својих делокруга, комисије за стандарде могу образовати поткомисије, радне групе и друга стална и повремена радна тела.

Комисије за стандарде планирају, припремају, преиспитују и одржавају српске стандарде и сродне документе у припадајућим областима стандардизације, прате рад и учествују у раду одговарајућих техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију и обављају друге задатке у вези са стандардима и стандардизацијом. У 2011. години у Институту је било 199 активних комисија за стандарде (150 у неелектротехничким и 49 у електротехничким областима стандардизације), које су одржале укупно 285 састанака.

У оквиру својих надлежности, комисије за стандарде предлажу директору Института доношење српских стандарда и сродних докумената у областима стандардизације за које су образоване.

Рад у комисијама за стандарде је добровољан и заснива се на општим начелима стандардизације која су утврђена Законом о стандардизацији.

Начин рада и одлучивања комисија за стандарде, као и њихово образовање, реорганизовање и распуштање, ближе се уређују општим правилима која доноси Управни одбор Института.

1.8 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона о стандардизацији, односно члану 11. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- наплатом чланарине;
- продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- наплатом услуга,
- из буџета Републике Србије;

и из других извора (поклона и других прихода), у складу са законом и уз претходну сагласност оснивача.

Средства за чланарине Института у европским и међународним организацијама за стандардизацију, која се утврђују годишњим програмом рада Института, обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Потребна средства за рад утврђују се годишњим програмом рада Института, који садржи и финансијски план. Годишњи програм рада Институт доставља министарству надлежном за послове стандардизације (сада је то Министарство економије и регионалног развоја) најкасније 1. новембра текуће године за наредну годину. Оснивач Института даје сагласност на годишњи програм рада, као и његове измене и допуне.

Износ средстава за рад Института који се обезбеђује из буџета Републике Србије одређује се на основу годишњег програма рада, узимајући у обзир предвиђени приход од чланарина, продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација, наплате услуга, као и предвиђени приход из других извора. Као индиректни корисник буџетских средстава, ова средства Институт добија преко министарства које је надлежно за питања стандардизације.

Након доношења закона о буџету, ради усклађивања са висином средстава намењених за финансирање Института утврђених тим законом, Институт, по потреби, доноси измене и допуне годишњег програма рада.

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје међународне стандарде и сродне документе, као и стандарде и сродне документе других земаља. У складу са Статутом Института, Управни одбор доноси одлуку о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт. Ту одлуку Управни одбор је донео 26. новембра 2009. године („Службени гласник РС”, бр. 111/09), а њена примена је започела 4. јануара 2010. године. Управни одбор је на својој 38. седници, одржаној 1. јула 2011. године, донео нову одлуку о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт („Службени гласник РС”, бр. 54/11 од 22. јула 2011. године), међутим, висина накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и висина накнада за услуге Института остале су непромењене.

Продаја међународних стандарда и сродних докумената, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља врши се на исти начин као и продаја српских стандарда и сродних докумената, осим што се при продаји тих публикација примењују каталожке цене њихових издавача, које се прерачунавају у динаре.

Чланарина у Институту утврђује се одлуком Управног одбора за сваку календарску годину. У складу са том одлуком, висина чланарине за 2011. годину остала је једнака висини чланарине за 2010. годину. На жалост, упркос чињеници да висина чланарине није превисока и није мењана од 2007. године, од 88 чланова Института, до 31. децембра 2011. године чланарину за прошлу годину није платило 16 чланова.

На финансијско-материјално пословање Института примењују се одредбе Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10 и 101/11) и Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС”, бр. 116/08), као и подзаконских аката за њихово спровођење. На основу мишљења Министарства финансија – Сектора за фискални систем од 18. фебруара 2008. године, Институт није обвезник плаћања пореза на додату вредност (ПДВ) за послове из свог делокруга.

2 ДОНОШЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА И ДРУГИ ПОСЛОВИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

2.1 УОПШТЕ О ДОНОШЕЊУ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА

Српски стандарди и сродни документи доносе се и објављују у складу са Законом о стандардизацији и правилима Института, која су усклађена са правилима међународних и европских организација за стандардизацију (ISO и IEC, односно CEN и CENELEC), као и са Кодексом добре праксе за израду, доношење и примену стандарда из Споразума о техничким препрекама трговини Светске трговинске организације.

У складу са чланом 12. Закона о стандардизацији, као основа за доношење српских стандарда и сродних докумената користе се, по правилу, међународни стандарди и сродни документи. У случају да у одређеној области не постоји међународни документ или је важећи међународни документ неодговарајући, као основа се могу користити европски документи или национални документи других држава.

У складу са чланом 13. Закона о стандардизацији и чланом 53. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, доношење и повлачење (стављање ван снаге) српских стандарда и сродних докумената проглашава се одговарајућим решењем директора Института, које се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Даном објављивања решења којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ донет, тај стандард или сродни документ постаје доступан јавности, у штампаном или електронском облику, а даном објављивања решења којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ повучен, тај стандард или сродни документ остаје доступан јавности у стандардотеци Информационог центра Института.

Институт у свом гласилу објављује обавештење о покретању поступка за доношење српског стандарда, а када је то неопходно и за сродни документ, као и обавештење о стављању стандарда, односно сродног документа на јавну расправу.

У складу са чланом 15. Закона о стандардизацији, српски стандарди и сродни документи доносе се и објављују на српском језику, у складу са законом којим се уређује службена употреба језика и писма. Изузетно, када се као основа за доношење српског стандарда или сродног документа користи међународни, европски или национални стандард друге државе, односно сродни документ, српски стандард или сродни документ може бити објављен на једном од званичних језика европских организација за стандардизацију (енглеском, француском или немачком језику). У складу са интерним правилима Института, у таквим случајевима српски стандарди и сродни документи објављују се на енглеском језику, и то методом проглашавања и методом прештампавања.

Према члану 17. Закона о стандардизацији, примена српских стандарда и сродних докумената је добровољна. Изузетно, ако се технички пропис позива на српски стандард тако да је испуњавање захтева тог стандарда једини начин да се постигне усаглашеност са захтевима из техничког прописа, такав стандард се примењује као технички пропис.

При доношењу годишњих програма рада Института и годишњих планова доношења српских стандарда и сродних докумената у обзир се узимају два најзначајнија приоритета политике економских односа Републике Србије са иностранством – приступање Светској трговинској организацији (СТО) и стицање статуса земље кандидата за чланство у Европском унијом (ЕУ), као и испуњавање обавеза које проистичу из Споразума о слободној трговини у централној Европи (СЕФТА⁹) и других регионалних иницијатива од интереса за Републику Србију.

---

⁹ CEFTA = Central Europe Free Trade Agreement

Обавезе у вези са поменутиим интеграцијама укључују и стандардизацију, која у процесу приступања СТО и ЕУ треба да допринесе постепеном смањењу техничких препрека у трговини између Републике Србије и других земаља, да би у моменту приступања тим организацијама препреке биле уклоњене.

Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП) између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране, потписан је 30. априла 2008. године у Луксембургу. Између осталог, тим споразумом се ствара зона слободне трговине између Републике Србије и ЕУ у прелазном периоду од шест година. Поред тога, тим споразумом предвиђена је и обавеза Републике Србије да у договореним роковима усклади домаће законодавство са прописима који спадају у правне тековине Европских заједница, у чему стандардизација има значајну улогу.

У контексту намера да се Република Србија што пре интегрише у ЕУ, стратешки циљ Института је да се до 2012. године изврши усаглашавање (хармонизовање) српских стандарда са европским стандардима (EN) и хармонизационим документима (HD), тј. да се најмање 80 % свих европских стандарда и хармонизационих докумената преузме у збирку српских стандарда и истовремено повуку њима супротстављени српски стандарди¹⁰ за исте предмете стандардизације. Поред тога, при томе је потребно идентификовати и важеће техничке и друге прописе који спречавају ефективну примену преузетих европских стандарда.

У складу са приоритетом националне стандардизације да се убрза преузимање и повећа број примењених европских стандарда, као и у складу са циљем да се испуне услови који ће Институту омогућити да стекне статус пуноправног члана у европским организацијама за стандардизацију, од 2007. године све комисије за стандарде су истовремено и организовано започеле процес интензивног усаглашавања припадајућих српских стандарда са одговарајућим европским стандардима и хармонизационим документима.

У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2011. године Институт је објавио око 14.100 српских стандарда и сродних докумената којима су преузети одговарајући европски стандарди, односно сродни европски документи, и то око 9.500 публикација у неелектротехничким областима, које је објавио CEN, и око 4.600 публикација у електротехничким областима, које је објавио CENELEC. Другим речима, до поменутог датума Институт је преузео и објавио као српске стандарде око 70 % свих европских стандарда за које је до тада истекао рок за објављивање на националном нивоу, укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући исправке (коригендуме).

При преузимању се користе (1) *метода превођења*, (2) *метода проглашавања* и (3) *метода прештампавања*, у зависности од могућности да се на српски језик преведу европски и међународни стандарди за које постоји највећи интерес и потреба у Србији, али и спремност заинтересованих страна да у превођење стандарда инвестирају потребна средства и/или рад својих стручњака.

2.2 РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 1: Доношење српских стандарда и сродних докумената

У 2011. години Институт је објавио 4 359 српска стандарда и сродна документа, а истовремено су повучена 1 308 српска стандарда и сродна документа. Од 4 359 објављених стандарда и сродних докумената, 246 је објављено на српском, а 4 113 на енглеском језику.

---

¹⁰ Под супротстављеним српским стандардом подразумева се српски стандард који садржи захтеве чије испуњење не обезбеђује истовремено испуњење захтева, тј. усаглашеност са захтевима одговарајућег европског стандарда за исти предмет, и обрнуто.

Поред тога, у 2011. години је израђено 4 746 нацрта стандарда и сродних докумената, од којих 208 на српском и 4 538 на енглеском језику, као и 4 430 дефинитивних текстова нацрта стандарда, од којих 244 на српском и 4 186 на енглеском језику.

Израдом изворних српских стандарда, као и преузимањем европских и међународних стандарда и сродних докумената методом превођења на српски језик израђено је 208 нацрта стандарда, 244 дефинитивних текстова нацрта стандарда и објављено 246 стандарда и сродна документа.

Упоредни преглед бројева планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2011. години дат је у табели 2.1, а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у истом периоду дат је у табели 2.2.

У 2011. години, на српском и енглеском језику, преузето је укупно 4 114 европских стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2011. години, 152 комисија за стандарде одржале су укупно 285 састанака.

Табела 2.1 – Упоредни преглед бројева планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2011. години

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	298	208	4.168	4.538	4.466	4.746
Дефинитивни текст нацрта стандарда	285	244	4.160	4.186	4.445	4.430
Стандард	226	246	3.188	4.113	3.414*	4.359

* На овај број планираних стандарда додају се још 253 стандарда који се преносе из 2010. године.

Из података наведених у табели 2.1 може се видети да је у 2011. години објављено више стандарда и сродних докумената него што је било планирано и да је израђено више нацрта него што је било планирано. Број реализованих дефинитивних текстова нацрта стандарда је незнатно мањи у односу на планирани број.

До повећања броја објављених стандарда у односу на планирани дошло је због интензивирања рада на преузимању хармонизованих европских стандарда који су потребни као подршка за примену појединих правилника којима се преузимају европске директиве „новог приступа”.

Из упоредног прегледа података датих у табели 1 може се видети да је у 2011. години објављено више стандарда и сродних докумената на српском језику него што је било планирано, као и да је израђено мање нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда на српском језику него што је било планирано. До одступања у изради нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда и сродних докумената на српском језику дошло је углавном због кашњења у достављању иницијалних текстова превода страних стандарда на српски језик од заинтересованих страна који су били дужни да те преводе доставе Институту.

Број реализованих дефинитивних текстова нацрта стандарда на енглеском језику је већи по свим планским категоријама.

Из овога свега се може закључити да је план доношења српских стандарда и сродних докумената за 2011. годину остварен и пребачен и то готово по свим категоријама и ставкама плана. Из прилога овог документа може се закључити и да је већина одељења испунила и пребацила план доношења српских стандарда.

С обзиром да је у Институту у току 2011. године дошло до пријема значајног броја нових извршилаца распоређеним на пословима око доношења стандарда, иако сва радна места нису попуњена, великим напорима запослених план за 2011. годину је испуњен у највећој мери и у многим ставкама и значајно пребачен.

а) Стандардизација у општим областима стандардизације

Из општих области стандардизације (све области изузев електротехнике), у 2011. години израђено је 3 406 нацрта (131 на српском и 3 275 на енглеском језику) и 3 151 дефинитивна текста нацрта стандарда (159 на српском и 2 992 на енглеском језику), а објављена су 3 025 стандарда и сродна документа (155 на српском и 2 870 на енглеском језику).

У области *рударства и металургије* израђено је 366 нацрта (1 на српском и 365 на енглеском језику) и 321 дефинитивна текста нацрта стандарда (14 на српском и 307 на енглеском језику), а објављен је 337 стандард и сродни документ (19 на српском и 318 на енглеском језику).

У области *машињства* укупно је израђено 517 нацрта (14 на српском и 503 на енглеском језику) и 542 дефинитивних текстова нацрта стандарда (15 на српском и 527 на енглеском језику), а објављена су 513 стандарда и сродна документа (17 на српском и 496 на енглеском језику).

У области *хемијских технологија* израђена су 509 нацрта (21 на српском и 488 на енглеском језику) и 435 дефинитивних текстова нацрта стандарда (33 на српском и 402 на енглеском језику), а објављена су 382 стандарда и сродна документа (33 на српском и 349 на енглеском језику).

У области *грађевинарства* израђено је 358 нацрта (38 на српском и 320 на енглеском језику) и 344 дефинитивни текст нацрта стандарда (32 на српском и 312 на енглеском језику), а објављен је 336 стандард и сродни документ (15 на српском и 321 на енглеском језику).

У области *саобраћаја, возила и механизације* израђено је 450 нацрта (13 на српском и 437 на енглеском језику) и 314 дефинитивних текстова нацрта стандарда (13 на српском и 301 на енглеском језику), а објављено је 295 стандарда и сродних докумената (19 на српском и 276 на енглеском језику).

У области *пољопривреде, прехранбене и дрвне индустрије и шумарства* израђена су 305 нацрта (14 на српском и 291 на енглеском језику) и 312 дефинитивних текстова нацрта стандарда (24 на српском и 288 на енглеском језику), а објављена су 268 стандарда и сродна документа (16 на српском и 252 на енглеском језику).

У области *безбедности, заштите и животне средине* израђена су 666 нацрта (22 на српском и 644 на енглеском језику) и 708 дефинитивних текстова нацрта стандарда (22 на српском и 686 на енглеском језику), а објављено је 686 стандарда и сродних докумената (27 на српском и 659 на енглеском језику).

У области *општих стандарда* израђено је 235 нацрта (8 на српском и 227 на енглеском језику) и 175 дефинитивних текстова нацрта стандарда (6 на српском и 169 на енглеском језику), а објављено је 208 стандарда и сродних докумената (9 на српском и 199 на енглеском језику).

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2011. години 126 комисије за стандарде у општим областима стандардизације одржале су укупно 241 састанка.

Од укупно 737 техничких радних тела ISO-а закључно са 31. децембром 2011. године (224 техничких комитета и 513 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде у 40 тела имају статус „Р” члана, а у 382 тела статус „О” члана (енгл. *observer*). Испуњавајући своје обавезе „Р” чланова, у 2011. године комисије за стандарде гласале су о 169 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (ISO/FDIS, ISO/DIS, ISO/CD).

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационих технологија

У областима електроенергетике, електронике, телекомуникација и информационих технологија, у 2011. године израђен је 1 340 нацрт (77 на српском и 1 263 на енглеском језику) и 1 279 дефинитивних текстова нацрта стандарда (85 на српском и 1 194 на енглеском језику), а објављено је 1334 стандарда и сродних докумената (91 на српском и 1 243 на енглеском језику).

Табела 2.2 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2011. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Број донесених српских стандарда и сродних докумената			Број повучених српских стандарда и сродних докумената	Број „Службеног гласника Републике Србије”
		На српском	На енглеском	Укупно		
Јануар	418/19-52-02/2011 од 31. јануара 2011. године	10	326	336	11	7/11
Фебруар	763/25-52-02/2011 од 25. фебруара 2011. године	20	124	144	39	14/11
Март	1128/49-52-02/2011 од 31. марта 2011. године	29	360	389	111	25/11
Април	1332/32-52-02/2011 од 29. априла 2011. године	15	130	145	57	30/11
Мај	1639/41-52-02/2011 од 31. маја 2011. године	20	358	378	137	40/11
Јун	1849/51-52-02/2011 од 28. јуна 2011. године	52	440	492	187	49/11
Јул	2078/32-51-02/2011 од 29. јула 2011. године	10	414	424	75	58/11
Август	2283/46-51-02/2011 од 29. августа 2011. године	22	497	519	188	66/11
Септембар	2573/38-51-02/2011 од 30. септембра 2011. године	25	500	525	127	75/11
Октобар	2824/41-51-02/2011 од 31. октобра 2011. године	3	295	298	99	82/11
Новембар	3134/50-51-02/2011 од 28. новембра 2011. године	22	310	332	85	94/11
Децембар	3429/60-51-02/2011 од 27. децембра 2011. године	18	359	377	192	3/12
УКУПНО:		246	4 113	4 359	1308	–

У области *електроенергетике* израђено је 599 нацрта (7 на српском и 592 на енглеском језику) и 538 дефинитивних текстова нацрта стандарда (9 на српском и 529 на енглеском језику), а објављена су 570 стандарда и сродна документа (11 на српском и 559 на енглеском језику).

У области *електронике и телекомуникација* израђена су 228 нацрта (62 на српском и 166 на енглеском језику) и 228 дефинитивни текст нацрта стандарда (61 на српском и 167 на енглеском језику), а објављено је 225 стандарда и сродних докумената (63 на српском и 162 на енглеском језику).

У области *информационих технологија* израђено је 513 нацрта (8 на српском и 505 на енглеском језику) и 513 дефинитивних текстова нацрта стандарда (15 на српском и 498 на енглеском језику), а објављено је 539 стандарда и сродних докумената (17 на српском и 522 на енглеском језику).

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2011. години 36 комисија за стандарде у електротехничким областима стандардизације одржало је укупно 44 састанка.

Испуњавајући своје обавезе на међународном плану, у 2011. години гласано је о укупно 129 докумената, која је припремило 35 техничких комитета и поткомитета Међународне електротехничке комисије (IEC) у којима надлежне комисије за стандарде имају статус „P” члана, тј. учесника (енгл. *participant*). Од укупно 129 гласања, 32 су се односила на коначне нацрте међународних стандарда (FDIS), 63 на нацрте међународних стандарда које су технички комитети ставили на гласање (CDV) и 34 на нове пројекте (NP). Од укупно 174 техничка радна тела IEC-а (94 техничка комитета и 80 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде у 49 тела имају статус „P” члана, у 102 тела статус „O” члана (енгл. *observer*), тј. посматрача, а у 23 тела се нису изјасниле о статусу.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2: Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

Сви српски стандарди и сродни документи (слично европским и међународним), морају да се редовно преиспитују и одржавају (ажурирају), да би се обезбедила њихова актуелност и релевантност, односно спречила њихова застарелост. Због енормног повећања интензитета рада и тежње да се у потпуности реализује годишњи план доношења стандарда и сродних докумената, у 2011. години преиспитивање раније објављених стандарда вршено је у мери у којој је то било могуће.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 3: Тумачење српских стандарда и сродних докумената

Тумачење српских стандарда и сродних докумената је једна од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа (судова). Потреба за тумачењем српских стандарда може да произађе, на пример, из контекста судског поступка, када настане спор у вези са извршавањем обавеза из уговора две уговорне стране или када се српски стандард користи за доказивање завољавајућег квалитета производа, процеса или услуге. У 2011. години Институт је издао 10 тумачења у вези са српским стандардима из више области стандардизације.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2012. годину

Као национална организација за стандардизацију која је добровољно прихватила Кодекс добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда, Институт је, као и сваке друге године, имао обавезу да припреми план доношења српских стандарда и сродних докумената за наредну годину и достави га заједничком информационом центру ISO-а и IEC-а у Женеви.

Према члану 22. став 1. тачка 3) Статута Института за стандардизацију Србије, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената доноси скупштина, на предлог управног одбора Института. Овај план објављује се на интернет страници Института. Скупштина Института може овластити управни одбор да између две редовне седнице скупштине, уместо ње, донесе годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, као и његове измене и допуне.

План доношења српских стандарда и сродних докумената за 2012. годину утврђен је на 40. седници управног одбора Института, одржаној 20. 10. 2011. године, и постављен је на

интернет страницу Института, како би био доступан члановима и оснивачу Института пре одржавања редовне седнице Скупштине.

Скупштина Института, на редовној седници, одржаној 10. новембра 2011. године, донела је План доношења српских стандарда и сродних докумената за 2012. годину (бр. 11470/20-10-01/2010 од 10. новембра 2011. године) и План преиспитивања објављених српских стандарда и сродних докумената за 2012. годину (бр. 2690/2-10-01/2011 од 10. новембра 2011. године), који је саставни део првог плана.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2011. годину

Једна од редовних издавачких активности Института јесте и припрема Каталога српских стандарда и сродних докумената, који се објављује почетком сваке године и редовно ажурира и допуњава стандардима и сродним документима које је Институт објавио у претходној години. Тако је каталог за 2011. годину садржавао документе објављене у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2010. године и корисницима је био на располагању у фебруару 2011. године.

Каталог се већ низ година објављује искључиво у електронском облику, на компакт-дискетима. Разлог за то је пре свега смањење трошкова израде и времена потребног за његову припрему с обзиром на то да је каталог пре свега намењен размени оваквих публикација са осталим националним телима за стандардизацију, затим као бесплатна публикација која се доставља члановима Института, а занемарљив број одлази у продају на захтев корисника (у току 2011. године продато је десетак примерака ове електронске публикације).

С обзиром на то да се каталог припрема као директан испис из система за обраду података о стандардима, са чијом се пуном применом започело у току 2011. године, неминовно је да се у њему наилази и на све недостатке који су присутни у систему (проузроковане највећим делом преносом података из тзв. библиографске базе података о српским стандардима и сродним документима, која је напуштена после десетина година употребе, а да се при том подаци унети у њу нису редовно преиспитивали). Корекције података у систему редовно су се вршиле током 2011. године, наставиће се и у следећој години заједно са додатним обукама за интерне кориснике система, што ће допринети квалитетнијем садржају каталога српских стандарда и сродних докумената.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 6: Издавање посебних публикација

Основни принцип којим се Институт руководи приликом објављивања збирки стандарда и других публикација јесте, пре свега, анализа потреба домаће јавности, односно потенцијалних корисника посебних издања Института, с једне стране, а са друге, то је подизање нивоа информисаности корисника стандарда о актуелним дешавањима у међународној и европској, односно националној стандардизацији. Посредно, од ове активности очекује се и повећање сопствених прихода Института.

Тако је Институт у мају 2011. године објавио превод брошуре „Упознајте ISO 26000”, коју је објавила Међународна организација за стандардизацију (ISO) са циљем промоције међународног стандарда ISO 26000:2010. Повод за објављивање брошуре био је излазак из штампе српског стандарда SRPS ISO 26000:2011, *Упутство о друштвеној одговорности*, који је релевантна комисија за стандарде у Институту превела на српски језик само неколико месеци по објављивању међународног стандарда, а његова јавна промоција одржана је 17. маја 2011. године у Привредној комори Србије у Београду. Промоција је била добро посећена, наишла је на одјек у медијима, што је, наравно, допринело и продаји овог стандарда.

Такође, у току 2011. године Друштво за унапређивање заваривања у Србији иницирало је разговоре о заједничком издавању четири књиге збирке стандарда из области унапређења квалитета у заваривању, које би се пре свега користиле у едукативне сврхе, на семинарима које организује Друштво. Потписивање уговора и објављивање прве књиге збирке очекује се у 2012. години.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 7: Ревизија и одржавање базе библиографских података о српским стандардима и сродним документима

База библиографских података о српским стандардима и сродним документима била је најважнији информатички ресурс Института и, уопште, српске националне стандардизације, до успостављања новог информационог система, реализованог у оквиру пројекта „Техничка помоћ за кључне институције и тела у области стандардизације, акредитације, метрологије и оцењивања усаглашености у Србији”. Сви подаци из постојеће библиографске базе инкорпорирани су у нови систем и њихова даља обрада и употпуњавање врше се искључиво у новом систему.

С обзиром на то да се са пуном применом новог система започело у току 2011. године, база библиографских података у том периоду коришћена је искључиво као корективно средство за отклањање недостатака система и за прилагођавање новог система потребама Института, а не за обраду података о стандардима и сродним документима, те се она може сматрати напуштеним ресурсом, односно историјском библиографском базом.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 8: Издавање службеног гласила Института

Пошто је рад Института јаван, подаци о његовом раду и резултатима рада морају бити доступни јавности путем службених гласила и Интернет-странице Института. Поред тога, на основу Закона о стандардизацији, Институт има обавезу да у свом службеном гласилу објављује обавештења о покретању поступка за доношење српских стандарда и сродних докумената, о њиховом стављању на јавну дискусију, као и обавештења о њиховом објављивању, односно повлачењу.

Службено гласило Института „ИСС информације” садржи информације у вези са објављеним и повученим српским стандардима и сродним документима, нацртима докумената који се стављају на јавну дискусију, покретањем поступка преиспитивања и резултатима преиспитивања српских стандарда и сродних докумената и оснивањем комисија за стандарде. Гласило се објављује једанпут месечно, последњег дана у месецу, и то само у електронском облику, на интернет страници Института. У 2011. години објављено је дванаест бројева овог гласила.

За 2011. годину било је планирано да се ово службено гласило обогати новим садржајем. Наиме, Институт је имао намеру да својим корисницима, осим информација које је у обавези да објављује, понуди и релевантне информације о европским и међународним стандардима и сродним документима. У том смислу, извршена је анализа које би информације требало понудити корисницима, припремљен је нови визуелни облик гласила, али с обзиром на ограничене људске ресурсе којима сектор задужен за ову активност располаже, као и на оптерећеност постојећих ресурса активностима усмереним на пружање подршке основној делатности, односно извршењу плана доношења српских стандарда, крајњи циљ није постигнут, те се реализација ове активности преноси у следећу годину.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 9: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

Институт је у 2005. години започео развој базе стандардизованих термина, која на крају 2011. године садржи више од 8.000 енглеских и српских термина (укључујући припадајуће дефиниције и друге податке) примењених у српским стандардима и сродним документима. База је првенствено намењена члановима комисија за стандарде и стручним преводиоцима

који израђују преводе европских и међународних стандарда на основу којих, затим, стручњаци у Институту припремају текстове нацрта одговарајућих српских стандарда.

Обиман план доношења српских стандарда и сродних докумената на којем су првенствено ангажовани запослени који су задужени за развој тзв. термилошке базе (један запослени за избор термина и један запослени за унос у базу) условио је да се ова активност у 2011. години усмери само на повећање броја унетих термина и дефиниција, а не и на њено унапређење са крајњим циљем да она постане језгро националне техничке терминологије.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 10: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2011. години састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију, које обухватају:

Међународна организација за стандардизацију (ISO): редовни послови у вези са извршавањем дужности пуноправног члана ISO, као што је, на пример, гласање о нацртима међународних стандарда; администрирање и ажурирање Глобалног директоријума ISO у складу са новим правилима и поступцима за електронски начин рада, на основу којег овлашћени национални администратор у Институту управља свим функцијама које су стручњацима у Институту потребне у свакодневној сарадњи са Централним секретаријатом у Женеви; контакти са Централним секретаријатом и секретаријатима техничких комитета/ поткомитета које воде поједине земље чланови ISO; праћење и примена докумената Савета ISO и Одбора за управљање техничким пословима; припреме за учешће у раду Генералне скупштине ISO и комитета DEVCO, COPOLCO и CASCO, координација сарадње са техничким комитетима и др.

Међународна електротехничка комисија (IEC): редовни послови пуноправног члана IEC, нпр. гласање на нацрте међународних стандарда; контакти с Централним бироом IEC; праћење и примена статутарних докумената Савета IEC, Одбора за менаџмент стандардизацијом и Одбора за менаџмент сертификацијом; припреме за учешће у раду Генералног заседања IEC, и др.; пословима у вези са учешћем Института у међународним системима и шемама за оцењивања усаглашености електротехничких производа са захтевима IEC стандарда (IECEE CB Scheme).

Европски комитет за стандардизацију (CEN): послови у вези са чланством, нарочито имајући у виду интензивирање преузимања европских стандарда и сродних докумената у српски систем стандардизације (дозволе за преузимање, достављање референтних примерака преузетих европских стандарда и сродних докумената CEN и CENELEC Менаџмент-центру – ССМС); праћење статутарних и других докумената; припреме за учешће на заседању Генералне скупштине CEN; контакти с ССМС-ом, и др.

Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC): послови у вези са чланством, нарочито имајући у виду интензивирање преузимања европских стандарда и сродних докумената у српски систем стандардизације; достављање референтних примерака преузетих европских стандарда и сродних докумената ССМС-у; праћење статутарних и других докумената; припреме за учешће на заседању Генералне скупштине CENELEC; контакти са ССМС -ом и др.

Са преузимањем функције „националне организације за стандардизацију” од Републичке агенције за електронске комуникације (РАТЕЛ), која је у претходном периоду обављала ту функцију, Институт је преузео и следећа права и обавезе: поштовање начела мировања (енгл. standstill); организовање јавне дискусије у нашој земљи о сваком новом ETSI-јевом стандарду, када је то потребно; утврђивање националног става за гласање и/или достављање примедби на ETSI-јеве стандарде према утврђеној процедури; преузимање европских стандарда као српских, као и повлачење свих објављених српских стандарда који су у супротности са преузетим европским стандардима.

Активности у вези са пет претходно наведених међународних и европских организација обухватају и редовну кореспонденцију са њима, са појединим националним организацијама за стандардизацију члановима тих организација, са секретаријатима техничких комитета и поткомитета тих организација, као и са секретаријатима и радним телима неких других међународних и регионалних организација.

Послови међународне сарадње се једним делом реализују самостално, у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције, а другим делом кроз тимски рад са представницима других организационих јединица Института. Послови који су реализовани тимским радом у Институту односили су се на активности у вези са:

- активностима Института у међународној шеми за оцењивање усаглашености електротехничких уређаја – IEC/CEC/CB;
- обављањем функције Контактне тачке Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи;
- учествовањем представника Института у на ISO-овом курсу усавршавања на даљину (e-learning course) „*Module 3: Adopting and Implementing International Standards*”, у трајању од три месеца (од 19. септембра до 3. децембра 2011. године).

Поред свега наведеног, у вези са међународном сарадњом и европским интеграцијама у 2011. години, остварени су следећи резултати:

- Вођена је евиденција и вршено је ажурирање листе важећих нацрта ISO стандарда и о њима су редовно информисани релевантни сарадници у Институту.
- Вршен је пријем и обрада фактура за чланарине међународних и европских организација.
- Гласано је о 169 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (77 документа у фазама ISO/FDIS и ISO/DIS, 19 документа у фази ISO/CD а остали број на документа ниже фазе развоја стандарда).
- Гласано је о документима 50 техничких комитета и поткомитета IEC-а у којима комисије за стандарде имају статус “P” чланова. Укупно је гласано о 280 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда IEC-а: FDIS 95, CDV 109 и други документи (NP, PAS, DTR, DTS) 76, што чини 99 % остварења плана гласања о документима IEC-а за 2011. годину.
- Достављане су примедбе на IEC документе и у вези с тим вођена је неопходна преписка са секретарима међународних техничких комитета, поткомитета и радних група (IEC/TC, SC, WG).
- Наручивани су европски стандарди који су били потребни за рад комисија за стандарде и преузимање, а Институт их није имао у свом фонду.
- Редовно су достављани квартални извештаји о продатим ISO и IEC стандардима, у складу са уговорним обавезама.
- Са Америчким друштвом инжењера за моторна возила (SAE¹¹), које обавља функцију Агенције за одржавање међународних стандарда ISO 3779 и ISO 3780, сарађивало се ради додељивања идентификационих шифри произвођача возила (WMI¹²) која чини први део идентификационог броја возила (VIN¹³) која су произведена у нашој земљи.
- У IEC-овој бази податка о експертима редовно су ажурирани подаци о српским експертима које је Институт, као национални комитет IEC за Србију, именован за рад у појединим техничким радним телима IEC-а.

¹¹ SAE = Society of Automotive Engineers

¹² WMI = World Manufacturers Identifier

¹³ VIN = Vehicle Identification Number

- У контексту поступка редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO редовно су достављане тражене информације о томе да ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период. Обављено је систематско преиспитивање 65 ISO стандарда.
- Ради информисања унутар Института уредно су достављане информације о европским електротехничким стандардима (EN/HD) и нацртима нових стандарда (prEN/prHD) који су објављени у претходној недељи, затим информације о изменама и допунама објављених стандарда, као и гласило „Weekly Newsletter for Affiliate Serbia” (за CENELEC-ове техничке комитете и поткомитете у којима одговарајуће комисије за стандарде имају статус посматрача, тј. „O” статус).
- Члановима комисија за стандарде и запосленима у Институту додељиване су лозинке за директни, електронски приступ документима ISO-а, односно IEC-а.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 11: Сарадња са органима државне управе у вези са приступањем наше земље СТО и ЕУ

У складу с континуитетом међународне сарадње Института, у 2011. години дошло је до даљег напретка редовних и новозапочетих послова у вези са европским интеграцијама Републике Србије и преговорима о њеном приступању Светској трговинској организацији (СТО). Сарадња са надлежним министарствима и Канцеларијом за европске интеграције састојала се од следећих активности:

- учешћа Института у припремању материјала за састанке Унапређеног сталног дијалога са ЕУ, као и за техничке преговоре са Европском комисијом у сегменту „Трговина – слободно кретање робе” (последњи извештај поднет је 23. јуна 2011. године);
- учешћа Института у припремању материјала за преговоре о приступању наше земље СТО, у делу које се односи на Споразум СТО о техничким препрекама у трговини;
- учешћа у периодичном попуњавању упитника и матрица на захтев Канцеларије за европске интеграције које се односе на Национални план интеграције Републике Србије у ЕУ (НПИ).

Послови у вези са поменутиим активностима обухватили су: проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе Републике Србије и другим органима и др.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 12: Учешће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију

У европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC Институт има статус придруженог члана и не учествује у доношењу одлука, али има право да његови представници учествују на заседањима генералних скупштина и техничких комитета у својству посматрача и на тај начин стичу неопходно искуство које је потребно да би Институт стекао статус пуноправног члана у тим организацијама. У том контексту, директор Института и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на 51. заседању Генералне скупштине CENELEC-а, 37. заседању Генералне скупштине CEN-а и 7. заједничком годишњем заседању CEN-а и CENELEC-а, која су одржана 7. и 8. јуна у Кракову, Пољска. Учешће на тим заседањима проистиче из статутарних обавеза Института, као формалног члана CEN-а и CENELEC-а у име Републике Србије.

У вези са међународним активностима, један представник Института (који има статус националног члана у међународној ИЕСЕЕ-СВ шеми) и један представник Института за нуклеарне науке „ВИНЧА” у Београду (који има статус националног сертификационог тела у ИЕСЕЕ-СВ шеми) учествовали су на заседању Управног комитета за сертификацију (СМС) ИЕСЕЕ-СВ шеме које је одржано од 28. јуна до 30. јуна у Истанбулу, Турска.

У јануару 2009. године директор Института именован је за члана Саветодавне групе председника Комитета за земље у развоју (ISO/DEVCO/CAG) у мандатном периоду 2009-2010, а у марту 2011. године поново је именован за члана истог тела у мандатном периоду 2011-2012. У том својству он је учествовао на 15. седници ISO/DEVCO/CAG, која је одржана 29. и 30. марта у Женеви (Швајцарска) и 16. седници, која је одржана у 20. септембра у Њу Делхију (Индија).

Директор Института и руководиоца Сектора за опште области стандардизације учествовали су на 34. заседању Генералне скупштине ISO-а и 45. заседању Комитета за земље у развоју ISO/DEVCO, која су одржана од 19. до 24. септембра у Њу Делхију, Индија.

Директор Института и руководиоца Сектора за електротехничку стандардизацију учествовали су на 75. Генералном заседању Међународне електротехничке комисије (IEC), које је одржано од 24. до 28. октобра у Мелбурну, Аустралија.

Директор Института је учествовао на 58. седници Генералне скупштине Европског института за стандарде из области телекомуникација (ETSI) и 39. седници ETSI-јевих националних организација за стандарде, које су одржане 29. и 30. новембра у Кану, Француска.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 13: Учешће представника Института и српских стручњака у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

У оквиру својих редовних активности, у 2011. години Институт је координисао учешће српских стручњака у предлагању, изради, утврђивању, преиспитивању и одржавању међународних стандарда и сродних докумената, као и на заседањима техничких радних тела међународних организација за стандардизацију ISO и IEC и њиховог заједничког техничког комитета за информациону технологију ISO/IEC JTC 1.

На основу права која проистичу из садашњег статуса Института у CEN-у, у складу са годишњим планом службених путовања у иностранство, једна представница Института учествовала је на 24. заједничком годишњем заседању техничких комитета CEN/TC 292 (Карактеризација отпада), CEN/TC 308 (Карактеризација муљева) и CEN/TC 345 (Карактеризација земљишта), које је одржано од 15. до 17. јуна у Хагу, Холандија.

Слично претходном, на основу права која Институт има као придружени члан CENELEC-а, у складу са годишњим планом службених путовања у иностранство, један представник Института учествовао је на заседању техничког комитета CENELEC/TC 64 (*Електричне инсталације и заштита од електричног удара*), које је одржано од 4. до 6. априла у Берлину, Немачка.

Захваљујући сарадњи са Информативним центром за пословну стандардизацију и сертификацију из Новог Сада, који је члан Института, једна представница Института је са делегацијом тог центра посетила CEN/CENELEC Менаџмент центар и Европски парламент у Бриселу, у периоду од 22. до 25. фебруара.

Директор Института и руководиоца Сектора за заједничке послове учествовали су на првој Балканској конференцији одржаној у Охриду, у организацији Института за стандардизацију Македоније, где је разматрано нових девет услова за пријем у пуноправно чланство европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC.

Ове активности су изузетно значајне за Институт и све учеснике у српској националној стандардизацији, јер ће српски стручњаци и представници Института, учествујући у њима,

стицати неопходно искуство у раду европских техничких радних тела за стандардизацију, што представља један од услова за касније пуноправно чланство Института у европским организацијама за стандардизацију.

Захваљујући спонзорству Међународне организације за стандардизацију (ISO) и њеном програму техничке помоћи за земље у развоју (ISO/DEVCO), у току 2011. године представници Института и спољни сарадници (председници и чланови комисија за стандарде) учествовали су на следећим међународним скуповима:

- Пленарно заседање Комитета за политику потрошача ISO/COPOLCO, као и на пратећој радионици „Учешће потрошача у процесу стандардизације”, који су одржани од 23. до 27. маја у Лондону (учествовала једна представница Института, која је секретар Комисије за стандарде у вези са питањима потрошача);
- ISO-ова регионална радионица „Финансијска одрживост националних тела за стандардизацију”, која је одржана од 24. до 27. маја у Загребу, Хрватска (учествовале су две представнице Института – руководилац Сектора за заједничке послове и руководилац Сектора за информативно-издавачку делатност);
- Заседање ISO/TC 223 (Друштвена безбедност), које је одржано од 30. маја до 2. јуна у Берлину, Немачка (учествовао је председник Комисије за стандарде A223 (Друштвена безбедност));
- ISO-ова Регионална радионица о друштвеној одговорности, која је одржана од 31. маја до 2. јуна у Риги, Летонија (учествовала су два представника Института: секретар надлежне комисије за стандарде и представник Привредне коморе Србије, као члан исте комисије).

Захваљујући помоћи Фонда солидарности Комисије Codex Alimentarius, у 2011. години један представник Фармацеутског факултета у Београду учествовао је као представник Републике Србије на 43. заседању Codex комитета за адитиве за прехранбене производе (CCFA), које је одржано у Кини. Захваљујући помоћи истог Фонда, у другој половини 2011. године један представник Пољопривредног факултета из Новог Сада учествовао је као представник Републике Србије на 43. заседању Codex комитета за хигијену хране (CCFH), које је одржано у САД.

Председница комисије за стандарде и сродне документе КС Н010 (Флуиди за електротехничке примене), која је иначе руководилац Лабораторије за испитивање уља у Електротехничком институту „Никола Тесла” у Београду, учествовала је на Пленарном заседању техничког комитета ИЕС/ТС 10, које је одржано од 19. до 20. септембра у Бургхаузену, Немачка.

Учешће техничких и других стручњака из српских предузећа и установа у раду међународних и европских тела за стандардизацију, као и представника Института, има изузетан значај за даљи развој наше националне стандардизације и усаглашавање српских стандарда са међународним и европским стандардима, како ради пријема наше земље у СТО, тако и ради пријема у ЕУ.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 14: Промоција примене стандарда и сродних докумената

У току 2011. године Институт је уложио велике напоре како би узео учешћа на манифестацијама на којима су промовисани стандарди и стандардизација. Поред тога, започете су активности на организацији стручних семинара у просторијама Института, односно на успостављању нове услуге Института у области едукације, која своје утемељење има у Закону о стандардизацији и Одлуци о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт. Такође, у новом акту о систематизацији радних места предвиђено је формирање организационе јединице која

би се првенствено бавила промоцијом стандардизације и едукацијом у различитим областима стандардизације.

У Привредној комори Србије је 17. маја 2011. године обележен излазак из штампе српског стандарда SRPS ISO 26000, *Упутство о друштвеној одговорности*. Само неколико месеци после објављивања међународног стандарда, Комисија за стандарде из области друштвене одговорности припремила је за објављивање српски стандард, и то у преводу на српски језик. Промоција је била изузетно добро посећена и медијски пропраћена, о чему је обавештена и Међународна организација за стандардизацију (ISO).

Такође, Институт је у реновираним просторијама Информационог центра организовао три циклуса семинара из следећих области: систем менаџмента квалитетом („SRPS ISO 9001 – Тумачење захтева стандарда и његова имплементација”), опрема за личну заштиту („Опрема за личну заштиту – Правилник и српски стандарди“) и менаџмент безбедношћу информација („Увод у систем менаџмента безбедношћу информација – SRPS ISO 27001“). Семинарима је било обухваћено више од сто полазника, који су семинаре оценили највишим оценама. На основу извршене анализе трошкова и користи закључено је да користи од семинара надмашују трошкове њихове припреме и одржавања, те да је постојала оправданост њиховог извођења.

У сарадњи са Министарством економије и регионалног развоја, и у организацији тог министарства, руководилац Сектора за опште области стандардизације и руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију учествовали су у кампањи јавног представљања Правилника о електричној опреми намењеној за употребу у оквиру одређених електричних напона, Правилника о електромагнетској контабилности и Правилника о безбедности машина, као и објављених српских стандарда који служе за испуњавање основних захтева у тим правилницима. Кампања је спроведена у мају и јуну 2011. године, и то у регионалним привредним коморама у следећим градовима: Зрењанин (19. маја), Нови Сад (26. маја), Панчево (31. маја), Београд (2. јуна), Ужице (7. јуна), Ниш (9. јуна), Суботица (14. јуна) и Краљево (21. јуна).

У циљу промовисања значаја стандарда и стандардизације у Институту је 4. априла одржано предавање студентима Београдске политехнике. Теме за овај скуп су припремљене унапред и у договору са професором Београдске политехнике, који је, иначе, председник Стручног савета за опште области стандардизације у Институту. Институт ће и даље наставити сарадњу кроз организовање семинара и стручних скупова и са другим научним установама и свим заинтересованим странама у циљу промовисања стандарда и стандардизације.

Поред тога, на научно-стручном скупу *„Политехника 2011 – У сусрет европским интеграцијама у области квалитета, безбедности, здравља на раду и заштите животне средине”*, који је одржан 2. децембра у Хотелу М (Best Western) у Београду, у организацији Београдске политехнике, једна представница Одељења за хемијске технологије и једна представница Одељења за безбедност, заштиту и животну средину изложиле су своје радове.

Такође, једна представница Одељења за хемијске технологије учествовала је на следећим стручним скуповима:

- Завршна радионица у оквиру пројекта *„Успостављање механизма и оквира субрегионалне сарадње и координације у области чистих горива и возила у Југоисточној Европи”*, која је одржана 12. и 13. маја у Сарајеву (Босна и Херцеговина); и
- Панел-дискусија на тему *„Значај стандардизације и сертификације у извозним пословима”*, која је одржана 10. јуна у оквиру 3. међународног сајма у Панчеву, и том приликом изложила свој рад под насловом *„Значај стандардизације за извозно оријентисана предузећа”*.

Представнице Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовале су на следећим стручним скуповима:

- Конференција „Стандарди добре праксе у козметици”, која је одржана 26. априла у Хотелу М (Best Western) у Београду;
- Промоција књиге „Прва помоћ”, која је одржана 3. марта у просторијама Црвеног крста Србије у Београду;
- Симпозијум „Пластпрогрес 2011”, који је одржан 22. марта у Привредној комори Србије у Београду;
- Стручна трибина поводом Светског дана потрошача „Фер, поуздане и конкурентне финансијске услуге”, која је одржана 15. марта у амфитеатру Народне банке Србије у Београду;
- Конференција „Plastpack Conference”, која је одржана 22. септембра на Београдском сајму, на којој је изложен рад под насловом „Активности ИСС у области еколошки подобних материјала“;;
- Семинар „Безбедност и здравље на раду у вези са излагањем запослених физичким агенсима (бука и вибрација)”, који је одржан 10. и 11. октобра у Хотелу Шумадија (Best Western) у Београду;
- Семинар „Увод у управљање опасним отпадом“, који је одржан 3. новембра у Привредној комори Србије у Београду;
- Семинар „Јачање институционалних капацитета у управљању опасним отпадом”, који је одржан 13. децембра у Градском заводу за јавно здравље, у оквиру твининг пројекта, на којем је изложен рад под насловом „Relevant standards for sampling and analysis in Serbia“;
- конференцији „Јачање заштите потрошача у Србији“, одржаној 14. децембра 2011. године у Сава Центру, у организацији Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде Србије.

Представница Одељења за грађевинарство учествовала је на следећим стручним скуповима:

- интернационални симпозијум MASE, који је одржан од 28 до 30. септембра у Струги (Македонија), на тему „Хармонизација националних са европским стандардима у области грађевинарства и грађевинских материјала у Републици Македонији“;
- VI конгрес цигларске индустрије Србије, са међународним учешћем, који је одржан у Сокобањи од 21 до 23. септембра, и на којем је изложила свој рад под насловом „Стандардизација, техничка регулатива и хармонизација са прописима ЕУ; Уредба ЕУ о грађевинским производима, CPR 305/2011/ЕЕС“;
- Конститутивна седница Групације индустрије грађевинског материјала у Привредној комори Србије, на којој је изложила свој рад под насловом „Стандардизација, техничка регулатива и хармонизација са прописима ЕУ; Уредба ЕУ о грађевинским производима, CPR 305/2011/ЕЕС“.

Представнице Одељења за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство учествовале су на следећим стручним скуповима:

- Радионица о тржишним стандардима квалитета за свеже воће и поврће, која је одржана 6. и 7. јула 2011. године у Београду и Шапцу (радионицу је организовало Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде у сарадњи са ТАИЕХ одељењем Европске комисије); и
- Национална конференција о агробизнису Србије, која је одржана у октобру 2011. године у Привредној комори Србије.

У циљу промовисања Института као националне Codex тачке контакта, једна представница Одељења за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство објавила је чланак „Комисија Codex Alimentarius”, и то у часопису „Еликсир Еко”, бр. 404 (фебруар-март 2011. године).

Руководилац Сектора за информативно-издавачку делатност учествовао је на 11. конференцији квалитета, под насловом „Системи управљања – безбедност живљења”, која је одржана 27. октобра у Привредној комори Зрењанин.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 15: Редовни правни послови у области стандардизације

У 2011. години, у Одељењу за правне послове у области стандардизације, Институт није имао ниједног извршиоца, тако да су неопходни послови из те области обављани у Одељењу за правне, кадровске и опште послове. Новим актом о систематизацији, предвиђено је да делокруг рада овог одељења трајно пређе у надлежност Одељења за правне, кадровске и опште послове, јер с обзиром на обим послова, више не постоји оправданост за постојање посебне организационе јединице. Правни послови у области стандардизације обухватили су следеће активности:

а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандарима

- припремљено је 12 решења о доношењу укупно 4 359 српских стандарда и сродних докумената, као и о повлачењу укупно 1 308 српских стандарда и сродних докумената, који су објављени у „Службеном гласнику РС”;
- припремљено је више тумачења у вези са стандардима, на захтев заинтересованих страна;

б) Тумачења и мишљења

- пружане су консултације при изради мишљења у сарадњи са другим сарадницима у Институту;

в) Закони и подзаконски акти

- припремљена су мишљења у вези неколико подзаконских аката, која су тражена од Института;

г) Остало

- пружање савета сарадницима и странкама;
- присуствовање семинарима у вези са техничком регулативом.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 16: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт највећи део сопствених прихода остварује од продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација. На основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје:

- међународне стандарде и сродне документе (ISO, IEC и ISO/IEC);
- британске стандарде и сродне документе (BS);
- немачке стандарде и сродне документе (DIN);
- руске стандарде и сродне документе (ГОСТ Р);
- међудржавне стандарде и сродне документе (ГОСТ) који важе на територији чланица Заједнице Независних Држава – ЗНД (Азербејџана, Јерменије, Белорусије, Грузије, Казахстана, Киргистана, Молдавије, Руске Федерације, Таџикистана, Украјине и Узбекистана);
- стандарде Америчког друштва за испитивање и материјале (ASTM);
- стандарде Европског института за стандарде из области телекомуникација (ETSI).

Продајом српских стандарда и сродних докумената, других публикација и пружањем информација о стандардима, Институт је у 2011. години остварио укупан приход од 26.692.488,79 динара, а од тога: 21.690.721,86 динара од продаје српских стандарда и сродних докумената, 78.734,40 динара од продаје збирке нових стандарда из области система менаџмента квалитетом, 20.000 динара од продаје каталога српских стандарда и сродних докумената, 3.500 динара од претраживања база података и 7.000 динара од пружања услуге тумачења српских стандарда. Поред тога, продајом репродукција међународних стандарда и сродних докумената, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља (Немачке, Велике Британије, Русије, Америчког друштва за испитивање и материјале) остварен је приход од 4.923.032,93 динара.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 17: Пружање и продаја информација о стандардима

У 2011. години Информациони центар Института је остварио следеће резултате у вези са информисањем и односима са јавношћу:

- припремио је одговоре на 1 856 писаних упита које су доставиле заинтересоване стране из земље, као и на 215 упита заинтересованих страна из иностранства, које желе да успоставе трговинске односе са Србијом;
- у току сваког радног дана у просеку је одговорено на преко 50 телефонских упита;
- у циљу реализације годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената, из збирке европских (CEN и CENELEC) и међународних (ISO и IEC) стандарда, као и из збирке Америчког удружења за испитивање и материјале (ASTM), које су доступне на Интернет-презентацијама тих организација, сарадницима у Институту прибављено је око 9 000 електронских верзија стандарда;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC) и Европском комитету за стандардизацију (CEN) редовно су достављани извештаји о напретку Института у преузимању европских стандарда, закључно са 31. децембром 2011. године;
- у Информационом центру сваког дана услужене су просечно 2 странке које су биле заинтересоване за информације о српским, међународним, европским и националним стандардима развијених земаља или земаља у региону;
- свакодневно су припремане потребне информације за сараднике у Институту који међународне или европске стандарде користе као документациону основу за израду српских стандарда;
- редовно су обрађивани документи које је Информациони центар примао од међународних, европских и националних организација за стандардизацију других земаља;
- сарадници у Институту су редовно информисани о часописима које је Информациони центар примао;
- редовно су вршена претраживања база података и релевантних Интернет-страница за потребе сарадника из Института, као и за екстерне кориснике услуга Института.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 18: Учествовање у изради техничких прописа и усклађивању домаћег техничког законодавства са техничким законодавством ЕУ

У 2011. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ.

Један представник Одељења за машинство учествовао је у раду Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника за безбедност машина (укупно је одржала једанаест састанака), као и у раду Комисије за

утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о безбедности лифтове (укупно је одржано пет састанка). Такође, представник Одељења за машинство учествовао је у раду Комисије за за припрему Правилника о условима, програму и начину полагања стручног испита за лица која обављају послове руковања и одражавања унутрашњих гасних инсталација (укупно је одржано три састанка), Комисије за припрему Правилника о цевоводном транспорту течних угљоводоника нафтоводима и продуктоводима (укупно је одржано три састанка) и Комисије за припрему Правилника о одоризацији гаса (такође је одржано три састанка).

Једна представница Одељења за хемијске технологије учествовала је у раду Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености у вези са Правилником о техничким и другим захтевима за горива нафтног порекла и Правилником о техничким и другим захтевима за течни нафтни гас (укупно су одржана четири састанка).

Једна представница Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовала је у раду Комисије за утврђивање испуњености услова за признавање важења иностраних исправа за област техничких прописа из области заштите од пожара грађевинских конструкција. Такође, представница овог одељења учествовала је у раду Подгрупе 27, Животна средина (одржана су два састанка), као и у раду Радне групе за припрему нацрта прописа о депонијама пепела, шљаке и јаловине, ради припреме „Уредбе о коришћењу пепела и шљаке у грађевинарству”.

Два представника Института учествовала су у раду девет састанака Радне групе за израду Правилника о опреми за личну заштиту, који су одржани у МЕРР-у.

Једна представница Одељења за грађевинарство учествовала је у раду два састанка у вези будућим активностима на доношењу Уредбе о грађевинским производима, и то на једном у Министарству животне средине, рударства и просторног планирања и на једном у Инжењерској комори Србије, а у организацији претходно наведеног министарства. Такође, представница овог одељења присуствовала је седници Радне групе за израду предлога Уредбе о коришћењу електрофилтерског пепела у грађевинарству у Привредној комори.

На захтев Министарства животне средине, рударства и просторног планирања Институт је предложио своје представнике за чланове и заменике чланова следећих радних група:

- Радне групе за израду Правилника о техничким и другим захтевима за бетонски челик; и
- Радне групе за израду предлога измена Наредбе о обавезном атестирању цемента.

На захтев „ЈП Путеви Србије“ Институт је предложио две представнице за учешће у пројекту рехабилитације саобраћаја.

Један представник Сектора за електротехнику учествовао је у раду Радне групе за именовање тела у Министарству културе, информисања и информационог друштва, а у вези са Правилником о радио и телекомуникационој терминалној опреми.

Један представник Сектора за електротехнику учествовао је у раду Радне групе за припрему прописа о енергетском обележавању апарата за домаћинство у Министарству инфраструктуре и енергетике.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 19: Службено обавештавање о стандардима у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ

На основу Уредбе о поступку пријављивања и начину информисања који се односе на техничке прописе, оцењивање усаглашености и стандарде („Службени гласник РС”, бр. 45/2010), Институт има обавезу да, као информативни центар за стандарде, одговара на захтеве потписника међународних споразума и других заинтересованих страна и обезбеђује документе у вези са стандардима који су донети или предложени за доношење у Републици Србији, у складу са Кодексом добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда. По пријему Републике Србије у Светску трговинску организацију, Институт ће и формално

започети са остваривањем те своје функције. До тада, на основу обавеза које проистичу из чланства у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC, Информациони центар Института редовно обавештава јавност о пројектима и нацртима изворних националних стандарда осталих чланица CEN-а и CENELEC-а објављивањем месечног регистра нотификација на Интернет-страници Института.

Такође, Информациони центар је у 2011. години започео активност пријављивања (нотификације) изворних српских стандарда и српских стандарда који као основу за доношење имају националне стандарде других земаља. У мају 2011. године прослеђена је CEN/CENELEC Менаџмент центру прва нотификација изворног српског стандарда, која је објављена у месечном регистру нотификација CEN-а за јуни 2011. године и може се видети на Интернет-презентацијама свих националних тела за стандардизацију. Од тада, ова активност се редовно обављала у Информационом центру Института, а у складу са Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2011. годину.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 20: Одржавање базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената и побољшање њихове заштите

Сви српски стандарди и сродни документи могу бити испоручени као штампане публикације (на папиру) и у електронској верзији (на компакт-дискovima). Сваке године се повећава број домаћих корисника и купаца који тражи електронске верзије стандарда и сродних докумената. Из тог разлога, у 2011. години одељење Института задужено за реализацију ове активности интензивно је радило на допуњавању базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената и њиховој заштити, тако да је на крају 2011. године комплетна збирка објављених и повучених српских стандарда и сродних докумената доступна корисницима у електронском облику. Такође, рестриктивним приступом централизованом систему у којем се складиште комплетни текстови српских стандарда и сродних докумената значајно је повећан степен њихове сигурности и заштите од неовлашћеног умножавања и дистрибуције.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 21: Одржавање Интернет-презентације Института

Током целе 2011. године редовно је одржавана и употпуњавана новим садржајима Интернет-презентација Института, која је осмишљена 2010. године у оквиру реализације пројекта „Техничка помоћ за кључне институције и тела у области стандардизације, акредитације, метрологије и оцењивања усаглашености у Србији”. Корисници су редовно информисани о свим актуелностима у вези са радом Института на доношењу стандарда и осталим активностима и новостима из области стандардизације како националне, тако и међународне и европске. Такође, Интернет-презентација Института коришћена је као најважније средство информисања корисника о пружању услуга едукације, односно семинарима које је на различите теме Институт организовао током године. С друге стране, Интернет-презентација је пружила могућност корисницима свих врста услуга Института да на најнепосреднији начин искажу своје мишљење о њима, што је представљало значајан подстицај за побољшање и подизање квалитета рада Института.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 22: Одржавање референтних збирки међународних, европских и српских стандарда и сродних докумената

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN). Комплетне збирке међународних и европских стандарда доступне су у електронском облику, тј. на компакт-дискovima или *on-line*, а збирка српских стандарда доступна је такође у електронском облику, на компакт-дискovima. Све збирке је у 2011. години Институт редовно одржавао (ажурирао).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 23: Одржавање архивске збирке српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у техничким прописима

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт одржава архивску збирку неважећих (повучених) српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима. Поменути стандарди и сродни документи су у сваком тренутку доступни за потребе надзора на тржишту и евентуалне судске спорове.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 24: Обучавање корисника стандарда и стручњака који желе да активније учествују у активностима националне и/или међународне стандардизације

Институт одржава предавања, семинаре и друге облике едукације за заинтересоване стручњаке из индустрије, органа државне управе, тела за оцењивање усаглашености и других ентитета, као и за студенте на универзитетима, на којима им се пружају основне информације у вези са стандардима, стандардизацијом и сродним активностима, или дају конкретне инструкције за ефективну примену стандарда за које су они посебно заинтересовани. У вези с тим, на пример, у Институту је 4. априла 2011. године одржано врло успело предавање студентима Београдске политехнике (видети део извештаја у вези са редовном активношћу 14). Такође, Институт је у првој половини 2011. године потписао споразум о сарадњи са Универзитетом Сингидунум у Београду (који је први такве врсте, до сада), на основу којег ће студенти тог универзитета и млади стручњаци који су на њему дипломирали имати могућност да се кроз студентску праксу и волонтерски рад у Институту додатно образују односно усавршавају ради продубљивања основних знања у вези са стандардима, стандардизацијом и сродним активностима.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 25: Одржавање базе података о комисијама за стандарде и њиховим члановима

Институт поседује базу података о комисијама за стандарде и њиховим члановима која се мора редовно ажурирати са оснивањем сваке нове, односно реорганизацијом или распуштањем сваке постојеће комисије. У току 2011. године база је редовно ажурирана подацима о новооснованим и реорганизованим односно расформираним комисијама. Међутим, надградња ове базе са циљем да се њоме обухвате и подаци о раду комисија за стандарде (датуми одржаних седница, присутност чланова на седницама и сл.), што би требало да надлежним органима Института омогући једноставнији, свеобухватнији и тачнији увид у активности и динамику рада бројних комисија за стандарде, није извршена с обзиром на то да је одљење задужено за реализацију ове активности било пре свега ангажовано на побољшању основног информатичког ресурса Института, односно на побољшању и унапређењу система за обраду података о српским стандардима.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 26: Пружање посебних услуга на основу уговора

У току 2011. године није било интересовања ни исказаних потреба привредних организација и других ентитета, да Институт пружа услуге у вези са стандардима и стандардизацијом које би биле регулисане непосредним уговором између Института и корисника услуга.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 27: Развој и одржавање информационог система Института

Информациони систем Института састоји се од локалне рачунарске мреже (LAN), системског и апликативног софтвера (програма) и информатичких ресурса (база података). За развој и одржавање овог система, као и за уношење података у поједине апликације, задужена је посебна организациона јединица Института, Одељење за развој и одржавање информационог система. Уз помоћ спољних сарадника, ово одељење одржава локалну рачунарску мрежу и опрему Института, која се састоји од: 8 сервера, 77 десктоп рачунара, 35

лаптоп рачунара, 27 ласерских штампача, 13 матричних штампача, 7 мрежних штампача (пет црно-белих и два у боји), 12 скенера (један црно-бели и 10 у боји), 7 пројектора за персоналне рачунаре, један робустан мрежни штампач за штампање на захтев (енгл. *print-on-demand*).

У току 2011. године обављани су следећи послови у вези са развојем и одржавањем информационог система Института:

- редовна администрација серверских система под Windows сервером 2003 R2, серверских апликација Trados, Pantheon, LAN мреже и радних станица под оперативним системом Windows XP;
- редовно одржавање Интернет-презентације Института и ажурирање њеног садржаја;
- постављање нове апликације за базу стандарда SQL 5 и рад са повезаним базама међународних и европских стандарда;
- омогућен је прелазак на нови начин израде плана доношења српских стандарда и сродних докумената;
- у неколико наврата обављена је обука стандардизера за рад са новом апликацијом за управљање подацима о стандардима, као и за израду плана доношења стандарда;
- реализовано је електронско повезивање финансијске службе са службом трезора;
- одржавана је информатичка подршка за потребе система заштите информација у складу са стандардом SRPS ISO/IEC 27001;
- одржавана је и ажурирана апликација у Ms Access-у која је служила за праћење извршења плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2011. годину;
- припремљени су подаци за 12 бројева гласила „ИСС информације”;
- вршен је надзор над радом mail-сервера и администрирање е-поште и докумената;
- редовно је одржавана информатичка опрема и по потреби спровођене интервенције на софтверу, као и мање интервенције на хардверу.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 28: Остали послови у вези са стандардима и стандардизацијом

Поред наведених редовних активности, за рад Института 2011. године биле су значајне следеће активности и догађаји:

- 18. јануара Институт је посетио помоћник министра који руководи Сектором за инфраструктуру квалитета у Министарству економије и регионалног развоја, са сарадницима.
- 18. марта Институт је потписао споразум о дугорочној сарадњи са Универзитетом „Сингидунум” у Београду.
- 24. маја Институт је први пут посетила званична седмочлана делегација Европске комисије у оквиру Унапређеног сталног дијалога – Секторског састанка у вези са малим и средњим предузећима и индустријом. Поред гостију, у разговорима су учествовали председник Управног одбора и директор Института са сарадницима, као и високи представници МЕРР-а. При томе су презентација резултата и досадашњи рад Института оцењени врло успешним.
- У оквиру билатералне сарадње са земљама у региону, у Охриду је 15. јуна потписан споразум о сарадњи са Институтом за стандардизацију Републике Македоније. Истоветан споразум раније је потписан са Институтом за стандардизацију Босне и Херцеговине, а врло сличан и са Институтом за стандардизацију Црне Горе.
- На иницијативу ИЕС-а, Институт је средином јуна потписао акт о заштити ИЕС-овог знака (логотипа) на територији Србије.

- Почетком јуна Институт је потписао меморандум о разумевању (споразум о сарадњи) са Европским институтом за стандарде у области телекомуникација (ETSI) и споразум о продаји ETSI публикација на територији наше земље. Оба документа ступила су на снагу 21. јуна године, када их је потписао и овлашћени представник друге стране.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 29: Одржавање, преиспитивање и побољшавање система менаџмента квалитетом према стандарду SRPS ISO 9001:2008 и система менаџмента сигурношћу информација према стандарду ISO/IEC 27001:2005

Институт је у 2010. години успоставио и сертификовао интегрисани систем менаџмента квалитетом и безбедношћу информација према стандардима ISO 9001:2008 (SRPS ISO 9001:2008) и ISO/IEC 27001:2005 (SRPS ISO/IEC 27001:2011). Сертификацију је извршио DQS, немачко сертификационо тело са међународним сертификатом о акредитацији, које је једно од најугледнијих у свету. Пошто је после сертификације интегрисаног система менаџмента у Институт примљено девет нових извршилаца (сви са завршеним факултетом), у току 2011. године у два наврата извршено је њихово обучавање ради упознавања са захтевима поменутих стандарда, са документацијом система менаџмента, као и обавезама које из тога проистичу за све запослене у Институту. У циљу одржавања, преиспитивања и побољшавања система, 3. и 4. октобра извршена је редовна интерна провера система, и то свих процеса и у свим релевантним организационим јединицама, а 20. и 21. децембра сертификационо тело DQS је извршило прву надзорну проверу система и том приликом није утврђена ниједна неусаглашеност. Поред тога, највише руководство је извршило преиспитивање система и то на седницама од 5. јула, 19. октобра и 25. новембра (која је настављена 4. децембра) 2011. године.

2.3 ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 1: Промоција користи од учлађења у Институт и повећање броја чланова Института

У 2011. години Институт је настојао да у свакој прилици информише домаћу јавност и потенцијално заинтересоване стране о предностима и користима од учлађења у Институт, с циљем да се повећа број чланова из свих сегмената друштва. Међутим, упркос залагањима, у току године дошло је чак до смањења броја чланова Института јер је учлађено 11 нових, а исчлађено 17 старих чланова, углавном због неплаћања чланарине.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 2: Учествовање у активностима у вези са оснивањем националног комитета Комисије Codex Alimentarius

Почетком 2008. године Институт је покренуо иницијативу за оснивање националног комитета FAO/WHO Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи. Предлог за оснивање националног комитета је крајем 2008. године достављен на разматрање Министарству здравља, Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде и Министарству економије и регионалног развоја. Пошто седиште Националног Codex комитета треба да буде у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, дужности и одговорности запослених у Институту у вези са тим комитетом зависеће од даљег напретка активности у том министарству и будућих одлука надлежних органа државне управе.

У 2011. години Одељење за пољопривреду, прехранбenu и дрвну индустрију и шумарство, у сарадњи са Одељењем за међународну сарадњу и европске интеграције и Информационим центром Института, учествовало је у реализацији следећих активности у оквиру обавеза Института као Националне контактне тачке Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи:

- у пријему, разврставању и чувању око 1000 електронских докумената Комисије Codex Alimentarius (500 на енглеском и 500 на француском језику);

- у дистрибуирању око 500 докумената Комисије Codex Alimentarius на енглеском језику утврђеним институцијама и организацијама у електронском облику, као и делегату Србије који је као корисник помоћи Codex Trust Fund-а за 2011. годину присуствовао 43. заседању Codex комитета за адитиве за прехранбене производе (CCFA), које је одржано у Кини;
- пријављена су два стручњака из Србије за рад у три електронске радне групе (EWG) које се образују при Codex комитетима,
- припремљен је допис министарствима РС у вези са номиновањем кандидата за FAO/WHO обуку „Strengthening capacities for effective participation in Codex process and use of Codex standards, guidelines and recommendations“ и извршено пријављивање номинованих представника РС;
- проширен је званичан списак представника институција и организација које редовно примају Codex документе у електронском облику укључивањем три представника Факултета ветеринарске медицине Универзитета у Београду и једног представника Привредне коморе Србије, Групација за рибарство и Групација за пчеларство, Београд;
- припремљене су и достављене примедбе Министарству пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде Републике Србије на Предлог уредбе о оснивању Националног Codex комитета Србије, који је то министарство доставило Институту 15. марта 2011. године, и то на енглеском језику;
- припремљен је одговор Сталној мисији РС при Уједињеним нацијама и другим међународним организацијама у Женеви у вези са обављањем послова националне Codex тачке контакта,
- у Институту је 14. новембра 2011. године одржан састанак у вези са оснивањем Codex комитета Србије и предложеним преношењем послова које Институт обавља као Codex тачка контакта Србије на будући Национални Codex комитет у присуству представника USDA и Министарства пољопривреде, трговине шумарства и водопривреде.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 3: Побољшање радних услова у Информационом центру

Са циљем да се створе могућности за развој додатних активности Института, као и да се запосленима у Информационом центру Института и корисницима услуга Института омогуће што бољи услови за рад, извршена је адаптација радних просторија Инфоцентра. Наиме, прерасподелом простора добијена је сала са 16-18 места, која свакодневно служи као стандардотека, односно читаоница у којој странке имају приступ електронским збиркама стандарда и сродних докумената којима располаже Институт, а повремено се користи и за одржавање семинара, курсева и радионица које организује Институт. Простор је у потпуности опремљен новим намештајем, промењени су подови, набављени клима-уређаји. На тај начин знатно су побољшани услови рада, а странкама је обезбеђен модеран и пријатан амбијент.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 4: Развој нових информационих услуга

За кориснике услуга Института осмишљена је услуга месечног обавештавања о стандардима и сродним документима у оквиру једне или више области стандардизације, која ће се остваривати у виду годишње или полугодишње претплате. Реализација ове услуге омогућена је ступањем на снагу нове Одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које Институт врши у обављању послова у области стандардизације.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 5: Правни послови

Од 23. маја 2009. године примењује се Закон о стандардизацији који је Народна скупштина Републике Србије донела 13. маја 2009. године. У складу с тим законом, Влада је 22. октобра 2009. године донела Одлуку о изменама и допунама оснивачког акта Института. У члану 60. те одлуке предвиђено је да Институт усклади своје опште акте у року од годину дана од дана уписа у судски регистар. Институт је уписан у судски регистар 4. јануара 2010. године па је Скупштина Института, на својој ванредној седници од 14. септембра 2010. године, усвојила Статут Института, а који је објављен у „Службеном гласнику РС”, бр. 6/2011 од 4. фебруара ове године.

У 2011. години, обављани су следећи правни, кадровски и општи послови:

а) Редовни послови

- затражено је више мишљења и тумачења од органа државне управе у вези са питањима редовног пословања Института;
- спроведени су јавни конкурси за пријем у радни однос девет новозапослених;
- спроведен је поступак за једну јавну набавку мале вредности за набавку канцеларијског материјала;
- спроведени су поступци набавки за редовно одржавање објекта и просторија у Институту, за набавку и монтажу десет клима уређаја сплит-система, за адаптацију и опремање Инфоцентра, као и за набавку и одржавање постојеће опреме;
- прибављена је сагласност Архива Србије за нову листу регистратурског материјала са роковима чувања и успостављена је и уређена архива Института;
- Институт је уписан као организатор волонтирања у евиденцији Министарства за рад и социјалну политику, израђен је План волонтирања за 2011. годину и закључени су уговори о ангажовању шест волонтера;
- у сарадњи са Сектором за информативно-издавачку делатност припремљена је обимна документација и успешно је окончано учествовање Института у осам поступака јавних набавки у преговарачком поступку без објављивања јавног позива, које су за набавку стандарда и сродних докумената покретали разни директни индиректни корисници буџета РС;
- у сарадњи са Сектором за информативно-издавачку делатност припремљен је и реализован план обучавања и стручног усавршавања запослених за 2011. годину;
- закључена су три уговора са пензионерима Института ради обучавања и увођења у посао новозапослених извршилаца на радним местима на којима су ти пензионери радили пре одласка у пензију, као и два уговора са спољним сарадницима (професорима универзитета/члановима комисија за стандарде) који су били предавачи на семинарима које је организовао Институт;
- редовно је вршено преиспитивање и ревидирање уговора о услугама за потребе Института;
- извршена припрема и координација потписивања и спровођења уговора у вези са увођењем телекомуникационе услуге ISDN PRI (продужено бирање) са „Телеком Србија” АД, чиме је елиминисана потреба за радним местом телефонисте;
- започет је поступак укњижбе права власништва Републике Србије и права трајног коришћења (од стране Института) на пословној згради коју Институт користи од јуна 2003. године;
- донети су нови правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места и нови правилник о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и

- других примања запослених, као и правилник о буџетском рачуноводству и рачуноводственим политикама;
- у сарадњи са Сектором за стандардизацију у области електротехнике припремљено и окончано потписивање споразума са Министарством инфраструктуре и енергетике ради прибављања превода европских стандарда за доношење одговарајућих српских стандарда на српском језику, а који су неопходни за примену Правилника о техничким и другим захтевима за електричне инсталације ниског напона;
  - у сарадњи са Сектором за информативно-издавачку делатност припремљен је уговор о заједничком издавању прве од укупно четири збирке српских стандарда под заједничким називом „Обезбеђење квалитета у заваривању”, са Друштвом за унапређивање заваривања у Србији;
  - припремљен је Програм рада Института за 2012. годину који је Скупштина Института донела на редовној седници одржаној 10. новембра, а затим је он усаглашен са Законом о буџету Републике Србије за 2012. годину, по доношењу тог закона, и достављен МЕРР-у ради прибављања сагласности оснивача Института, тј. Владе.

б) Органи Института

- израђени су записници са осам седница Управног одбора у 2011. години;
- израђено је више појединачних одлука Управног одбора;
- упућена је ургенција МЕРР-у у вези са именовањем Надзорног одбора;
- обрађено је више пријава за учлањење, односно захтева за престанак чланства у Институту и, у вези с тим, израђене су одлуке Управног одбора о пријему у чланство, односно о престанку чланства;
- израђени су записници са три седнице Надзорног одбора, одржане у 2011. години;
- спроведен је кандидациони и изборни поступак за једног члана Управног одбора из редова запослених;
- спроведен је кандидациони поступак за једног члана Надзорног одбора из редова чланова Института;
- припремљен је и спроведен кандидациони поступак за избор три члана Управног одбора из редова чланова Института;
- припремљена је и успешно одржана једна ванредна, дописна седница Скупштине Института, на којој је извршен избор члана Надзорног одбора из редова чланова Института, као и редовна седница Скупштине Института у 2011. години;
- израђени су записници са ванредне и редовне седнице Скупштине у 2011. години.

У Одељењу за правне, кадровске и опште послове, поред припреме општих, припремљен је и велики број посебних аката (одлука, решења), а редовно су обављани остали пратећи послови везани за текуће поправке, излучивање безвредног регистратурског материјала и многи други.

Успостављена је база података о запосленима у Институту који учествују у раду радних тела, комисија и стручних група у другим државним органима.

Објављено је 12 решења о донесеним и повученим српским стандардима и сродним документима, а припремљен је и већи број одлука и других аката, укључујући оне у вези са радом Управног одбора.

Поред тога, припремљен је већи број пријава за запослене, решења за годишње одморе, службена путовања у иностранство, солидарне помоћи и плаћена одсуства, као и потврда из радног односа за различите намене, укупно 260 предмета са 3 150 аката.

У 2011. години Институт је регистровао 3 484 предмета са 17 021 актом.

Поред тога, умножено је 255 571 страница разних докумената, а спаковано је и отпремљено 4 720 поштанских пошиљки.

Ради обављања послова у вези са надлежностима Института, у 2011. години 37 запослених провело је 123 дана на службеним путовањима у земљи и иностранству.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 6: Унапређење рачуноводствено-финансијске функције Института у складу са Уредбом о буџетском рачуноводству

Институт је радио на даљем унапређењу своје рачуноводствено-финансијске функције у складу са захтевима Уредбе о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС”, бр. 125/03 и 12/06) и Правилника о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања („Службени гласник РС”, бр. 51/07 и 14/08). У вези с тим, реализовано је следеће:

- почетком 2011. године Институт је започео да за плаћање користи електронски сервис управе (тзв. електронско плаћање);
- припремљен је Финансијски извештај Института за 2010. годину, на који је Влада дала сагласност својим Решењем („Службени гласник РС”, број 25/11)
- донет је Правилник о буџетском рачуноводству и рачуноводственим политикама;
- донет је План јавних набавки за 2011. годину;
- посебан акценат је стављен на функцију планирања, као и вођење свеобухватне аналитике и праћење динамике извршења прихода и примања, као и расхода и издатака;
- извршено је благовремено и потпуно финансијско извештавање у складу са законским прописима и благовремено извршен обрачун и плаћање јавних прихода;
- на основу регистра чланова Института извршена је наплата доспелих обавеза чланова Института (чланарина);
- благовремено су плаћене све чланарине Института у међународним и европским организацијама за стандардизацију;
- припремљен је финансијски план Института за 2012. годину, који је саставни део програма рада Института за 2012. годину;
- припремљено је неколико захтева за преусмеравање апропријација у складу са потребама Института;
- на основу одлуке Управног одбора припремљене су измене и допуне финансијског плана Института за 2011. годину (који је саставни део Програма рада Института за 2011. годину), које су затим биле обухваћене Законом о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2011. годину („Службени гласник РС”, бр. 78/11).

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 7: Активности текућег и инвестиционог одржавања пословне зграде Института

Институт је 1. маја 2009. године од Управе за заједничке послове републичких органа, преузео старање о комплетном одржавању пословне зграде у Стевана Бракуса 2 и инсталација у њој, као и плаћање свих комуналних трошкова. Као корисник те пословне зграде, Институт има законску обавезу да одржава неопходну инфраструктуру противпожарне заштите, која укључује интерну регулативу, исправну електричну инсталацију за дојаву пожара, исправну опрему за заштиту од пожара (преносиве апарате за гашење пожара, хидранте са прописаним притиском воде и припадајућим цревима, и др.),

прописно означене пожарне путеве за евакуацију, исправна противпанична светла, обученост свих запослених за заштиту од пожара, итд. Из тих разлога, одржавање комплетног, функционалног и у потпуности са прописима усклађеног система заштите од пожара у Институту представљао је приоритетни задатак у 2011. години.

Поред тога, вршено је редовно испитивање громобранске инсталације, преносивих апарата за гашење пожара, хидраната са прописаним притиском воде и припадајућим цревима, и др.; редовно је одржавана електрична инсталација за дојаву пожара; одржавана електрична инсталација (прекидачи, арматуре светилки, осигурачи и сл.); залепљена је отпала тегола и очишћени су олуци на крову зграде, саниране последице продора атмосферске воде у просторије на трећем спрату зграде¹⁴; извршена планирана адаптација просторија и опремање намештајем Информационог центра Института; набављено је 10 нових клима уређаја и извршено је редовно сервисирање постојећих, поправљена је комплетна алуминијумска столарија и др.

3 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

У реализацији годишњег програма рада у 2011. години Институт је имао више проблема, од којих су најзначајнији били следећи:

1. Домаћа привреда је најзаинтересованија страна за доношење и одржавање актуелности српских стандарда, као и ефективно и ефикасно функционисање наше националне стандардизације, односно Института. Међутим, због дугогодишње незавидне ситуације у којој се привреда налази, стручњаци из привреде и других делатности су све мање заинтересовани за националну стандардизацију, што онемогућава образовање комисија за стандарде у појединим областима, односно ефективнији и ефикаснији рад постојећих комисија, јер је рад у њима добровољан, тј. без накнаде.
2. Предлогом Закона о буџету РС за 2011. годину првобитно је за потребе Института било предвиђено око 82.000.000 динара буџетских средстава. Међутим, доношењем Закона о буџету РС за 2011. годину („Службени гласник РС”, бр. 101/10) за Институт је предвиђено само 76.074.000 динара, што је мање у односу на првобитно планирана средства за око 6.000.000 динара или око 8 %. Та редукација средстава довела је, пре свега, до редукације броја запослених у плану кадрова, јер је овај износ умањен са економске класификације за исплату зарада. Међутим, није било могуће сходно томе умањити и план доношења српских стандарда и сродних докумената, што је довело до повећаног обима послова за запослене у Институту. Убудуће би требало имати у виду ову чињеницу и настојати да се овакве ситуације по сваку цену избегну. Законом о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2011. годину („Службени гласник РС”, бр. 78/11), Институту су буџетска средства увећана на 76.340.000, тј. за само 266.000 динара.
3. Институт се налази у пословној згради чији имовинско правни статус није дефинисан, због чега се обратио МЕРР-у и Дирекцији за имовину РС, након чега је код Републичког геодетског завода покренут поступак уписа права власништва РС и права коришћења Института на овом објекту. Треба настојати да се статус Института у овом објекту што пре дефинише, јер овакво стање често узрокује проблеме у функционисању.
4. Управа јавних прихода града Београда донела је решење о одређивању таксе за грађевинско земљиште на терет Института, као корисника зграде у Улици Стевана

¹⁴ На основу полисе осигурања Институт је остварио право на наплату премије од „Дунав осигурања” због поплаве на трећем спрату пословне зграде, али пошто имовинско-правни статус зграде није до краја дефинисан, јер до сада ни једним правним актом она није формално додељена на коришћење Институту, премија ће бити наплаћена тек по прибављању сагласности оснивача да се овај новац пребаци на рачун сопствених прихода Института.

Бракуса 2, у износу већем од 1.450.000 динара. Институт је благовремено изјавио жалбу, позивајући се на чињеницу да се као порески обвезник за плаћање таксе углавном означава власник и да имовинско правни статус овог објекта није решен. Међутим, жалбени поступак у оваквим случајевима по правилу дуго траје, жалба не задржава извршење решења, а зарачунава се и законска затезна камата, па је Институт био принуђен да са других економских класификација преусмери средства за ову намену. Институт је у Предлогу финансијског плана за 2012. годину, са пројекцијама за 2013. и 2014. годину, планирао средства из буџета РС за ову намену, међутим, касније, та средства нису била предвиђена Законом о буџету РС за 2012. годину („Службени гласник РС”, бр. 101/11). Имајући у виду да Институт располаже скромним износом средстава за финансирање рада, неопходно је обезбедити додатна средства за плаћање ове таксе. Решење овог проблема би у великој мери олакшало рад Института, јер би се тада средства за плаћање ове таксе могла користити за развој техничк инфраструктуре Института.

4 ЗАКЉУЧАК

На основу изложеног може се закључити да је Институт, упркос објективном повећању трошкова, проблемима приликом запошљавања кадрова и великом повећању обима послова, захваљујући ангажовању органа и највишег руководства Института, као и запослених, уредно и успешно спроводио све своје законом утврђене надлежности, у потпуности реализовао и пребацио годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, у највећој мери реализовао редовне и ванредне активности предвиђене годишњим програмом рада и финансијски успешно пословао у 2011. години. Реализација предложених мера може допринети да се готово сви идентификовани проблеми у раду реше или у великој мери ублаже, и на тај начин створе потребни услови за успешну реализацију програма рада Института за 2012. годину.